

Miten vammaisten ihmisten oikeudet toteutuvat Suomessa?

Vammaisfoorumin vuonna 2018 toteuttaman kyselyn tulokset taulukkomuodossa

Hannu T. Vesala & Elias Vartio

Sisällys

Taulukkoluetelo

1 Johdanto– miten Vammaisoikeudet toteutuvat Suomessa käytännössä?

2 Kyselyn toteutus

3 Aineiston kattavuuden arviointia

4 Tulokset taulukkomuodossa

4.1. Taustatietoja vastaajista

4.2. Suorat jakaumat koko aineistosta

4.3. Suorat jakaumat vammaryhmittäin

Lähteet

Liite 1. Kyselyn saatekirje

Liite 2. Kyselylomake

Taulukkoluetelo

4.1. Taustatietoja vastaajista

Taulukko 1. Sukupuoli

Taulukko 2. Ikä

Taulukko 3. Äidinkieli

Taulukko 4. Työelämästatus

Taulukko 5. Asumismuoto

Taulukko 6. Vammaryhmä

Taulukko 7. Maakunta

4.2. Suorat jakaumat, koko aineisto

Taulukko 8. Vammainen ihminen osana yhteiskuntaa.

Taulukko 9. Vammaisten ihmisten ihmisarvon kunnioitus ja ennakkoluulot.

Taulukko 10. Onko sinun oikeuttasi elämään suoraan tai välillisesti kyseenalaistettu?

Taulukko 11. Yksityisyyden loukkaus: Onko yksityisyyttäsi loukattu vammaisuutesi vuoksi (mm. kotirauha, kirje- ja viestintäsalaisuus, kunnia ja maine)

Taulukko 12. Epäasiallinen kohtelu. ”Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti joissakin alla mainituissa viimeisen kahden vuoden aikana? Voit valita useamman vaihtoehdon.”

Taulukko 13. Väkivalta, hyväksikäyttö: Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut seuraavia?

Taulukko 14. Syrjinnän kokeminen: Oletko kokenut, että sinua on syrjitty viimeisen kahden vuoden aikana seuraavissa?

Taulukko 15. Millä elämän osa-alueella olet kokenut syrjintää kieleesi tai kommunikointiin liittyen viimeisen kahden vuoden aikana?

Taulukko 16. Esteettömyys ja saavutettavuus. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia seuraavissa?

Taulukko 17. Köyhyyden kokeminen: Oletko kokenut köyhyyttä?

Taulukko 18. Köyhyyden kokeminen: *Ovatko seuraavat asiat vaarantuneet köyhyydestäsi johtuen? (Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon)*

Taulukko 19. Tiedätkö, miten toimisit yleisessä vaaratilanteessa? (Esim. vesi- ja sähkökatkokset, luonnonkatastrofit)

Taulukko 20. Oletko saanut itse valita asumisjärjestelysi? (Esim. missä ja kenen kanssa asut)

Taulukko 21. Henkilökohtainen apu

Taulukko 22. Kuljetuspalvelu

Taulukko 23. Liikkumisen apuvälineet

Taulukko 24. Muut tukipalvelut

Taulukko 25. Tuki kulttuuri- ja kieli-identiteettiin: Koetko tarvitsevasi kulttuuri- ja kieli-identiteettiäsi liittyvää tukea?

Taulukko 26. Tuki kulttuuri- ja kieli-identiteettiin: Oletko saanut tarvitsemaasi kulttuuri- ja kieli-identiteettiäsi liittyvää tukea?

Taulukko 27. Puhetta tukevat ja korvaavat kommunikaatiokeinot: Koetko tarvitsevasi apua puhetta tukevien ja korvaavien kommunikointikeinojen käyttämiseen?

Taulukko 28. Puhetta tukevat ja korvaavat kommunikaatiokeinot: Oletko tarvittaessa saanut apua puhetta tukevien ja korvaavien kommunikointikeinojen käyttämiseen?

Taulukko 29. Kuntoutus

Taulukko 30. Muut kuin liikkumisen apuvälineet

4.3. Jakaumat vammaluokittain

Taulukko 31. Ikä vammaryhmittäin

Taulukko 32. Sukupuoli vammaryhmittäin

Taulukko 33. Äidinkieli vammahyökkimittäin

Taulukko 34. Työelämästatus vammahyökkimittäin

Taulukko 35. Asumismuoto vammahyökkimittäin

Taulukko 36a. Osallistuminen yhteiskuntaan. Oletko halutessasi päässyt osallistumaan: Vaaleihin äänestäjänä tai ehdokkaana

Taulukko 36b. Osallistuminen yhteiskuntaan. Oletko halutessasi päässyt osallistumaan: Poliittikkaan ja julkisten asioiden hoitoon

Taulukko 36c. Osallistuminen yhteiskuntaan. Oletko halutessasi päässyt osallistumaan: Kansalaisjärjestöjen ja yhdistysten toimintaan

Taulukko 36d. Osallistuminen yhteiskuntaan. Oletko halutessasi päässyt osallistumaan: Harrastus- ja vapaa-ajan toimintaan

Taulukko 36e. Osallistuminen yhteiskuntaan. Oletko halutessasi päässyt osallistumaan: Kulttuurielämään

Taulukko 36f. Osallistuminen yhteiskuntaan. Oletko halutessasi päässyt osallistumaan: Urheiluun

Taulukko 37. Onko mielestäsi vammaisten henkilöiden ihmisarvon kunnioittaminen lisääntynyt viimeisten kahden vuoden aikana?

Taulukko 38. Onko mielestäsi vammaisten henkilöiden ihmisarvon kunnioittaminen vähentynyt viimeisen kahden vuoden aikana?

Taulukko 39. Ovatto mielestäsi vammaisiin henkilöihin kohdistuvat ennakkoluulot vähentyneet viimeisten kahden vuoden aikana?

Taulukko 40. Ovatto mielestäsi vammaisiin henkilöihin kohdistuvat ennakkoluulot lisääntyneet viimeisten kahden vuoden aikana?

Taulukko 41. Onko sinun oikeuttasi elämään suoraan tai välillisesti kyseenalaistettu?

Taulukko 42. Yksityisyyden loukkaus: Onko yksityisyyttäsi loukattu vammaisuutesi vuoksi (mm. kotirauha, kirje- ja viestintäsalaisuus, kunnia ja maine)

Taulukko 43a. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Tuomioistuimet

Taulukko 43b. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Poliisi

Taulukko 43c. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Päättäminen sitovasti omista asioista

Taulukko 43d. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Tulli ja rajavartiolaitos

Taulukko 43e. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Kansalaisuuteen liittyvät asiat

Taulukko 43f. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Avioliitto, avoliitto ja seurustelu

Taulukko 43g. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Sukupuolielämään liittyvä tiedonsaanti

Taulukko 43h. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Perhesuunnittelu

Taulukko 43i. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Vanhemmuus

Taulukko 43j. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Adoptio

Taulukko 43k. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Lapsen huolto

Taulukko 43l. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Kielelliset oikeudet

Taulukko 43m. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Kohtuullisten mukautusten järjestäminen

Taulukko 43n. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Terveystenhuollossa

Taulukko 43o. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: En ole kokenut epäasiallista kohtelua

Taulukko 44a. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut: Fyysistä väkivaltaa

Taulukko 44b. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut: Henkistä väkivaltaa

Taulukko 44c. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut: Seksuaalista väkivaltaa, hyväksikäyttöä tai kaltointkohtelua

Taulukko 44d. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut: Muuta hyväksikäyttöä

Taulukko 44e. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut: Laitonta vapaudenriistoa

Taulukko 44f. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut: Turvattomuutta

Taulukko 44g. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut: Halventavaa tai vähättelevää kohtelua

Taulukko 44h. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut: Epäinhimillistä kohtelua

Taulukko 44i. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut: Henkilökohtaisen koskemattomuuden loukkausta

Taulukko 45a. Oletko kokenut, että sinua on syrjitty koulutukseen pääsyssä?

Taulukko 45 b. Oletko kokenut, että sinua on syrjitty koulutukseen liittyvissä mukautuksissa?

Taulukko 45c. Oletko kokenut, että sinua on syrjitty koulutuksessa muuten?

Taulukko 46a. Oletko kokenut, että sinua on syrjitty työelämään pääsyssä tai työnhaussa?

Taulukko 46b. Oletko kokenut, että sinua on syrjitty työelämään liittyvissä mukautuksissa?

Taulukko 46c. Oletko kokenut, että sinua on syrjitty työelämässä muuten?

Taulukko 47. Oletko kokenut, että sinua on syrjitty tiedonsaannissa ja/tai kommunikaatiossa?

Taulukko 48a. Oletko kokenut syrjintää kieleen tai kommunikaatioon liittyen: Viranomaisasioissa

Taulukko 48b. Oletko kokenut syrjintää kieleen tai kommunikaatioon liittyen: Sosiaalipalveluissa

Taulukko 48c. Oletko kokenut syrjintää kieleen tai kommunikaatioon liittyen: Terveyspalveluissa

Taulukko 48d. Oletko kokenut syrjintää kieleen tai kommunikaatioon liittyen: Koulussa tai opiskelussa

Taulukko 48e. Oletko kokenut syrjintää kieleen tai kommunikaatioon liittyen: Työelämässä

Taulukko 48f. Oletko kokenut syrjintää kieleen tai kommunikaatioon liittyen: Harrastus- tai vapaa-ajan toiminnassa

Taulukko 48g. Oletko kokenut syrjintää kieleen tai kommunikaatioon liittyen: Muualla

Taulukko 49a. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Julkisissa tiloissa

Taulukko 49b. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Oppilaitoksissa

Taulukko 49c. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Työpaikalla

Taulukko 49d. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Joukkoliikenteessä

Taulukko 49e. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Katu- ja puistoalueilla

Taulukko 49f. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Opasteissa

Taulukko 49g. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Tulkkauksessa

Taulukko 49h. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Tiedotuksessa ja viestinnässä

Taulukko 49i. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Internetissä ja muussa tietoliikenteessä

Taulukko 49j. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Hätä- ja pelastuspalveluissa

Taulukko 49k. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Kotona

Taulukko 49l. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Ystävien ja sukulaisten luona

Taulukko 50. Köyhyyden kokeminen: Oletko kokenut köyhyyttä? Ovatko seuraavat asiat vaarantuneet köyhyydestäsi johtuen? (Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon)

Taulukko 51a. Vaarantunut köyhyyden takia: Asuminen

Taulukko 51b. Vaarantunut köyhyyden takia: Terveellinen ruoka

Taulukko 51c. Vaarantunut köyhyyden takia: Vaatteet

Taulukko 51d. Vaarantunut köyhyyden takia: Perus- ja sosiaalipalvelujen saaminen

Taulukko 51e. Vaarantunut köyhyyden takia: Terveysterveystarvikkeet

Taulukko 51f. Vaarantunut köyhyyden takia: Välttämättömät lääkkeet ja hoitotarvikkeet

Taulukko 51g. Vaarantunut köyhyyden takia: Liikkuminen kodin ulkopuolella

Taulukko 51h. Vaarantunut köyhyyden takia: Vapaa-ajan vietto

Taulukko 51i. Vaarantunut köyhyyden takia: Perhe- ja ystävyssuhteiden ylläpito

Taulukko 51j. Vaarantunut köyhyyden takia: Opiskelu tai koulutus

Taulukko 51k. Vaarantunut köyhyyden takia: Oikeuksien ajaminen

Taulukko 51l. Vaarantunut köyhyyden takia: Jokin muu

Taulukko 52. Tiedätkö, miten toimisit yleisessä vaaratilanteessa? (Esim. vesi- ja sähkökatkokset, luonnonkatastrofit)

Taulukko 53. Oletko saanut itse valita asumisjärjestelysi? (Esim. missä ja kenen kanssa asut)

Taulukko 54. Tarvitsetko henkilökohtaista apua?

Taulukko 55. Saatko mielestäsi riittävästi henkilökohtaista apua?

Taulukko 56. Saatko henkilökohtaista apua juuri sinulle sopivalla tavalla järjestettynä?

Taulukko 57. Tarvitsetko kuljetuspalvelua?

Taulukko 58. Saatko mielestäsi riittävästi kuljetuspalvelua?

Taulukko 59. Saatko kuljetuspalvelua juuri sinulle sopivalla tavalla järjestettynä?

Taulukko 60. Tarvitsetko liikkumiseen apuvälineitä?

Taulukko 61. Onko sinulla juuri sinulle sopivat apuvälineet liikkumiseen?

Taulukko 62. Oletko saanut tarvitsemaasi liikkumistaidon ohjausta?

Taulukko 63. Tarvitsetko itsenäistä elämää varten muunlaisia tukipalveluita kuin henkilökohtaista apua ja kuljetuspalveluita? (Esimerkiksi fysioterapia, asunnon muutostöitä, sopeutumisvalmennusta tai tulkkipalveluita).

Taulukko 64. Saatko sellaiset tarvitsemasi muut tukipalvelut (esim. fysioterapia, asunnon muutostyöt, sopeutumisvalmennus ja tulkkipalvelut), että voit elää itsenäisesti kokematta itseäsi eristetyksi?

Taulukko 65. Koetko tarvitsevasi kulttuuri- ja kieli-identiteettiäsi liittyvää tukea?

Taulukko 66. Oletko saanut tarvitsemaasi kulttuuri- ja kieli-identiteettiäsi liittyvää tukea?

Taulukko 67. Koetko tarvitsevasi apua puhetta tukevien ja korvaavien kommunikointikeinojen käyttämiseen?

Taulukko 68. Oletko tarvittaessa saanut apua puhetta tukevien ja korvaavien kommunikointikeinojen käyttämiseen?

Taulukko 69. Tarvitsetko vammasi takia kuntoutusta?

Taulukko 70. Oletko saanut tarvitsemaasi kuntoutusta?

Taulukko 71. Tarvitsetko vammasi takia muita kuin liikkumiseen tarkoitettuja apuvälineitä?

Taulukko 72. Oletko saanut tilanteeseesi sopivat tarvitsemasi apuvälineet?

1. Johdanto – miten Vammaisoikeudet toteutuvat Suomessa käytännössä?

YK:n vammaissopimus valmistui vuonna 2006. Sen tarkoituksena on ollut edistää ja parantaa vammaisten henkilöiden ihmisoikeuksien toteutumista. Vaikka samat oikeudet ovat olleet olemassa myös muissa ihmisoikeussopimuksissa, nämä eivät ole onnistuneet takaamaan vammaisten henkilöiden yhdenvertaista kohtelua yhteiskunnissamme. Siksi on tarvittu lisäpanostuksia kohtuullisiin mukautuksiin ja siksi on tarvittu erillinen vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus (CRPD).

Suomi allekirjoitti YK:n vammaisten oikeuksien sopimuksen 30. maaliskuuta 2007 ensimmäisten joukossa, mutta ratifioi sen vasta 11. kesäkuuta 2016 – viimeisten valtioiden joukossa. Tällöin YK:n vammaissopimuksesta tuli sitova osa Suomen lainsäädäntöä. Tämän kyselyn lähtökohtana on ollut selvittää, miten YK:n vammaisten yleissopimus on toteutunut ratifiointia seuranneiden kahden ensimmäisten vuoden aikana.

Tässä käsissäsi olevassa raportissa esitettävät tulokset perustuvat suomalaisten vammaisjärjestöjen ja Ihmisoikeuskeskuksen yhdessä toteuttamaan kyselyyn. Kysely toteutettiin vajaa kaksi vuotta ratifioimispäivän jälkeen keväällä 2018. Tulokset toimivat tärkeänä aineistona vammaisjärjestöjen rinnakkaisraportissa, jossa arvioidaan vammaisten henkilöiden omista näkökulmista, miten vammaissopimuksen voimaantulo on vaikuttanut heidän elämäänsä. Aineistona kyselyn vastaukset antavat ainutlaatuisen arvokkaan ja kattavan kuvan vammaisten henkilöiden kokemista haasteista, ongelmista, mutta myös onnistumisista nykypäivän Suomessa.

Vammaisjärjestöjen kokoavana tahona on toiminut Vammaisfoorumi. Kyselyn toteuttamiseen ja levittämiseen ovat osallistuneet hyvin monet jäsenjärjestöstämme ja siitä olemme hyvin kiitollisia. Itse kyselyn valmistelussa ja myöhemmässä aineiston purussa on toiminut erilliset työryhmät. Tähän työhön ovat aktiivisesti antaneet merkittävän lisäpanoksen mm. Autismiliitto, CP-liitto, Invalidiliitto, Kehitysvammaliitto, Kehitysvammaisten tukiliitto, Kuurojen Liitto, Kynnys r.y, Lihastautiliitto, Näkövammaisten liitto, Reumaliitto sekä SAMS- Samarbetsförbundet kring funktionshinder r.f. Ihmisoikeuskeskuksella on ihmisoikeussopimusten toteutumista valvovana tahona ollut tärkeä rooli kyselyn toteuttamisessa. Kehitysvammaliiton tutkijat – Antti Teittinen ja erityisesti Hannu Vesala ovat olleet suureksi avuksi vastausten tilastoanalyysissä.

Tässä raportissa esitetään taulukkomuodossa kaikkien kysymyskohtien jakaumat koko aineistossa sekä vammaisuuden mukaan. Raportti kattaa vain määrälliset tulokset ja taulukoituina ovat pelkästään jakaumat, ei tilastollisten testien tuloksia eikä mitään sanallisia kuvauksia ja tulkintoja tuloksista.

2. Kyselyn toteutus

Kyselylomake laadittiin yhteistyössä ihmisoikeuskeskuksen ja vammaisjärjestöjen edustajien kesken. Kysymysten lähtökohtana ovat olleet YK:n vammaissopimuksen oikeudet ja tavoitteet. Tämä heijastuu kyselyn rakenteessa hyvässä ja pahassa. Esimerkiksi erillistä osiota lasten oikeuksista ei rakenteessa ole huomioitu, mutta tullaan varmasti huomioimaan myöhemmin itse tulosten esittämisessä. Kysely oli ajallisesti rajoittunut –siinä kysyttiin nimenomaan, miten vastaaja oli kokenut asioiden kehityksen viimeisen kahden vuoden aikana. Periaatteessa vastaukset kuvaavat todellisuutta Suomessa aikavälillä 4/2016 – 5/2018. Käytännössä vastaajat ovat vastauksissaan toisinaan saattaneet toisinaan viitata myös esim. aiemmin kokemaansa syrjintään tai köyhyyteen.

Kysely toteutettiin webropol-nettilomakkeena suomen ja ruotsinkielellä 27.3. – 30.5.2018 välisenä aikana. Nettilomakkeen lisäksi kyselystä annettiin myös pdf-tiedostopohjainen tulostettava versio saavutettavuuden

parantamiseksi. Kyselyn mukana lähetettiin myös saatekirje, jossa kerrottiin tarkemmin vastausten käyttötarkoituksesta ja YK:n ensimmäisen virallisen maaraaportin merkityksestä. Saatekirjeestä tehtiin myös selkokielisiä tiivistelmiä, jotta kysely tulisi mahdollisimman monelle tutuksi. Vaikka itse kysely oli nettipohjainen, kerättiin aineistoa mm. puhelinhaastatteluiden ja kentällä tapahtuvien haastatteluiden muodossa. Tarkoituksena on ollut mahdollistaa kyselyyn vastaaminen myös heille, jotka ovat kaikkein heikoimmassa asemassa ja jotka muutoin eivät saisi ääntään kuuluviin. Kyselyn saatekirjeessä on erikseen mainittu, että kyselyn toteuttamiseen voi pyytää apua esimerkiksi avustajalta tai vammaisjärjestön työntekijältä. Tästä ei kuitenkaan ole ollut erillistä kysymystä kyselyssä, joten aina ei voida tietää onko vammainen henkilö itse vastannut vai onko joku muu vastannut tämän puolesta. Eri tavoin vammaisten mahdollisuutta vastata pyrittiin helpottamaan eri keinoin, esimerkiksi luku- ja tulkinta-avulla sekä vastausten kirjaamisavulla. Mahdollisuudesta vastata kyselyyn mainostettiin mm. Vammaisfoorumin omien ja jäsenjärjestöjen verkostojen kautta. Käytännössä kysely sai näkyvyyttä niin kotisivuilla, sosiaalisissa medioissa kuin myös henkilökohtaisissa kohtaamisissa mm. erilaisten tapahtumien yhteydessä. Vaikka vastaajamäärä oli suuri (yli 2000), huomattava määrä vastauksista (noin neljännes) oli myös jäänyt kesken. Tähän vaikutti osittain kyselyn huomattava pituus. Kyselyssä ei ollut myöskään mahdollisuutta jatkaa vastaamista myöhempanä ajankohtana. Näistä puutteista huolimatta kyseessä on ainutlaatuinen ja ajallisesti rajoittunut aineisto, joka lisää aineiston käyttöarvoa niin vaikuttamistyössä kuin vammaistutkimuksessa.

Aineiston muokkaus

Kyselyyn vastanneita oli kaikkiaan 2022. Näistä iso osa oli kuitenkin keskeyttänyt vastaamisen jo varhaisessa vaiheessa. Tämä oletettavasti johtui siitä, että suuressa osassa kysymyksiä vastaaminen oli tehty pakolliseksi; ts. vastaaja ei ole päässyt lomakkeella eteenpäin silloin kun ei ollut halunnut vastata kysymykseen tai kun vaihtoehtoista mikään ei ollut sopinut hänelle. Kaikkiaan 496:n henkilön kohdalla keskeyttäminen oli tapahtunut jo kyselyn alkuvaiheessa, jolloin vastaukset puuttuivat 90% kysymyksistä. Nämä vastaajat poistettiin aineistosta. Niissä tapauksissa, joissa kyselyyn vastaaminen oli keskeytynyt myöhemmin (99 vastaajaa), vastaukset sisällytettiin aineistoon, mutta keskeyttämiskohta huomioitiin puuttuvien tietojen osalta. Lisäksi aineistosta poistettiin yksi vastaaja, joka avovastausten perusteella ei kuulunut kyselyn kohderyhmään, vaan oli vastannut selvästi pelkästään huvittelumielessä. Näin lopulliseen aineistoon jäi 1525 vastaajaa.

Kyselylomakkeella oli useita kysymyssarjoja, joihin lomakkeella on vastattu ruksaamalla vaihtoehtoista yksi tai useampia, esim. kysymys 17. *Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti joissakin alla mainituissa viimeisen kahden vuoden aikana? Voit valita useamman vaihtoehdon.* Tämän jälkeen on listattu 14 vaihtoehtoa, joista vastaaja on valinnut yhden tai useamman. Aina kun vastaaja ei ollut valinnut vaihtoehtoa, tulkittiin se ”Ei”-vastaukseksi, ja mikäli oli valinnut, se tulkittiin ”Kyllä”-vastaukseksi.

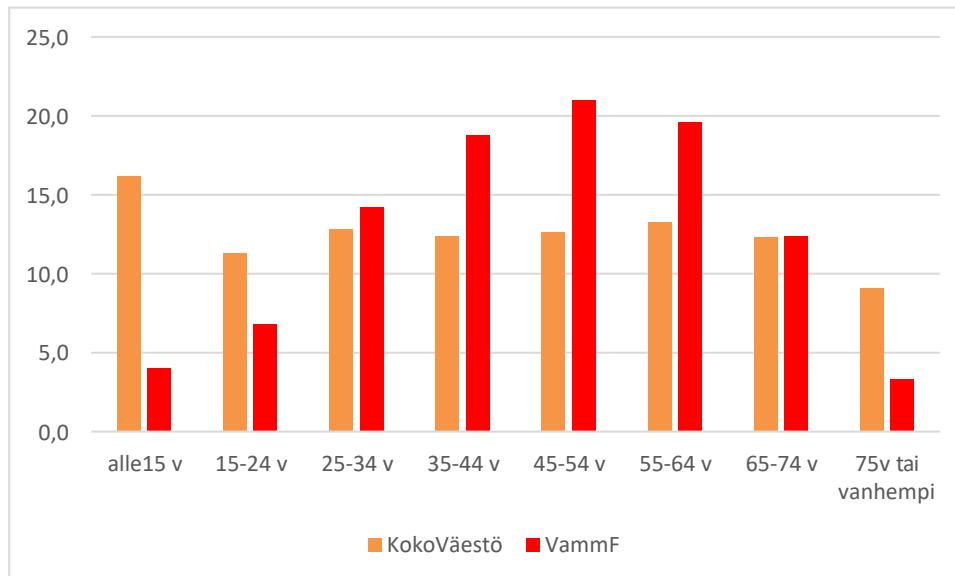
Vastaajien taustatiedoissa ikäryhmän, äidinkielen, asumismuodon, työelämästatuksen ja vammaisryhmän osalta analyyseja varten muodostettiin uudet muuttujat, joissa luokitusta tiivistettiin kyselylomakkeen luokituksista sekä myös tarkennettiin hyödyntämällä vastaajien antamia avovastauksia.

3 Aineiston kattavuuden arviointia

Ikä ja sukupuoli

Koko väestössä naisia on 50.7 % ja miehiä 49.3 %; Vammaisfoorumin (VF)kyselyssä vastaavat prosenttiosuudet olivat 63.3 ja 35.7; naiset olivat siten yliedustettuina ja miehet aliedustettuina.

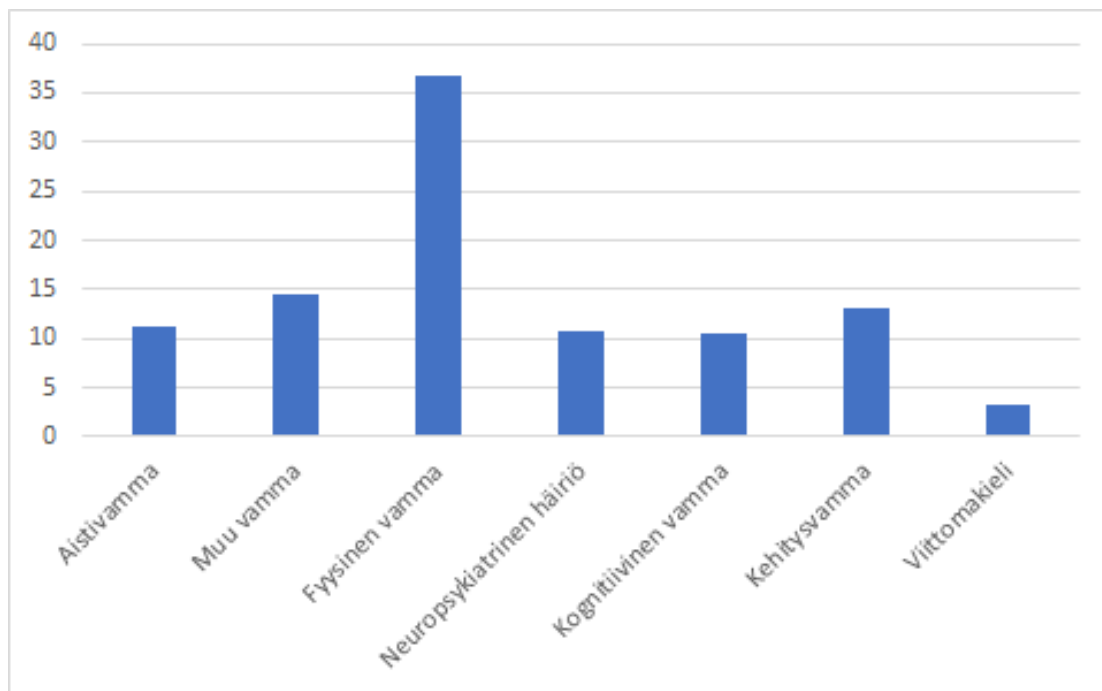
Vammaisfoorumin kyselyyn vastanneissa kaikkein nuorimmat ja myös kaikkein vanhimmat olivat aliedustettuina, kun verrataan koko väestön ikäjakaumaan (katso kuvio 1). Toisaalta ei voida olettaakaan, että kovin pienet lapset ainakaan itse kykenisivät vastaamaan, eikä välttämättä ole vammaisuus vielä ilmennyt/diagnosoitu.

Kuvio 1. Vammaisfoorumin kyselyyn vastanneiden ikäjakauma (prosentteina) verrattuna koko väestön ikäjakaumaan.

Vammaisuus

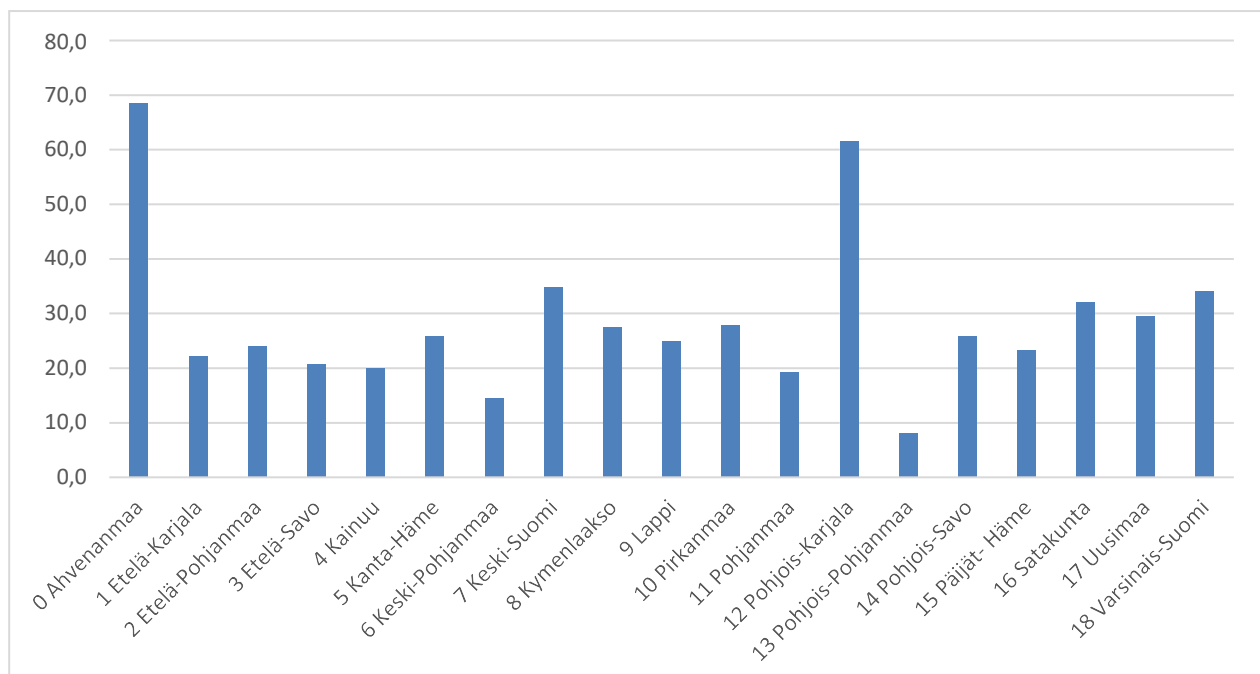
Eri tavoin vammaisten ihmisten lukumääristä ei ole olemassa luotettavaa ja tarkkaa tietoa; poikkeuksena lienee näkövammarekisteri, jonka mukaan näkövammaisia ihmisiä on Suomessa noin 55 000. On ainoastaan arvioita: esim. kehitysvammaisia ihmisiä arvioidaan olevan noin 45 000, CP-vammaisia ihmisiä 6 500, viittomakielisiä kuuroja 4000, puhevammaisia henkilöitä 65 000 ja kuulovammaisia ihmisiä 740 000. Lisäksi monella saattaa olla useampia kuin yksi vamma. Näistä syistä mahdollisuudet arvioida sitä, miten hyvin eri vammaryhmät ovat aineistossa edustettuina, ovat kovin vähäiset. Kuviossa 2 on esitetty vastaajien jakautuminen eri vammaryhmiin (alkuperäisten vastausten perusteella vastaajat on jaettu seitsemään luokkaan). Ryhmään ”muu” sijoitetuista henkilöistä puolella oli etenevä neurologinen sairaus, ja noin viidenneksellä oli jokin yliherkkyys (sähkö-, home-, tuoksu-, jne). Lopuilla oli mm. aivovamma, epilepsia tai mielenterveyden ongelmia. Suurin vammaryhmä vastaajissa oli fyysisesti vammaiset henkilöt, joita oli kaikista vastaajista runsas kolmannes. Tästä huolimatta kuviosta on nähtävissä, että aineisto kuitenkin kattaa hyvin erilaisia vammaisten ihmisten ryhmiä. Vaikka tässä esitetty ryhmittely on varsin yleisellä tasolla ja karkea, antaa aineisto itsessään mahdollisuuksia tarkempaan ja hienovaraisempaan tarkasteluun; tämän raportin puitteissa ei tällaiseen tarkempaan tarkasteluun kuitenkaan ole mahdollista mennä.

Kuvio 2. Kyselyyn vastanneet vammaryhmittäin (%)

Alueellinen kattavuus

Vammaisforumin kyselyyn vastanneet olivat melko tasaisesti kaikista maakunnasta, mutta pari poikkeusta oli: Ahvenanmaan ja Pohjois-Karjalan maakunnat ovat selkeästi yliedustettuina ja Pohjois-Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa aliedustettuina (katso kuvio 3).

Kuvio 3. Vammaisforumin kyselyyn vastanneet maakunnittain. Esitetty vastaajien lukumäärä suhteutettuna maakunnan väkilukuun (vastaajia per 100 000 asukasta).

Yhteenvedona aineiston kattavuuden arvioinnista voidaan todeta, että se edustaa kohtuullisen hyvin eri ikäisiä, eri tavoin vammaisia ja eri puolilta Suomea olevia vammaisia naisia ja miehiä.

Kyselyn vastaajajoukkoa ei ollut mahdollista etukäteen määrittää tavanomaisilla otantamenetelmillä. Vammaisista ihmisistä ei ole olemassa mitään kattavaa rekisteriä (lukuun ottamatta näkövammarekisteriä), joten otannan suorittaminen on mahdotonta. Kysely toteutettiin siten avoimena, joten vastaajajoukko määrittyi puhtaasti sen mukaan, ketkä saivat kyselystä tietoa ja olivat halukkaita / oli mahdollista vastata kyselyyn.

Näin ollen vastaajajoukon jakaumista koskien vastaajien taustatietoja kuten ikää, sukupuolta, työelämästatusta tai asumismuotoa, ei voi tehdä yleistyksiä tai johtopäätöksiä koko vammaisten ihmisten populaatioon tai eri vammairyhmiin. Tämä tarkoittaa sitä, että kun esim. työelämästatuksen muuttujan mukaan 17 % kyselyyn vastanneista 16-64 vuotiasta ilmoittaa olevansa työssä, niin tästä ei voi vetää sitä johtopäätöstä, että tämä olisi vammaisten ihmisten työllisyysprosentti. Tämä luku kertoo vain ja ainoastaan kyselyyn vastanneista.

4. Tulokset taulukkomuodossa

4.1. Taustatietoja vastaajista

Taulukko 1. Sukupuoli

	n	%
Nainen	965	63.3
Mies	544	35.7
Muu	16	1.0
Yhteensä	1525	100.0

Taulukko 2. Ikä

	n	%
Alle 16 v	61	4.0 %
16-24 v	103	6.8 %
25-34 v	216	14.2 %
35-44 v	287	18.8 %
45-54 v	320	21.0 %
55-64 v	299	19.6 %
65-74 v	189	12.4 %
75 v tai vanhempi	50	3.3 %
Yhteensä	1525	100.0 %

Taulukko 3. Äidinkieli

	n	%
Suomi	1353	88.7
Ruotsi	104	6.8
Suomalainen viittomakieli	45	3.0
Suomenruotsalainen viittomakieli	2	0.1
Muu viittomakieli	3	0.2
Saamenkielet	2	0.1
Romanikieli	0	0.0
Muu	16	1.0
Yhteensä	1525	100.0

Taulukko 4. Työelämästatus

	n	%
Työssä	234	15.3
Opiskelija	115	7.5
Eläke	737	48.3
Osa-aikaeläke, kuntoutusraha, kuntoutustuki	249	16.3
Perhevapaa, sairausloma	50	3.3
Työtön	104	6.8
Muu	36	2.4
Yhteensä	1525	100.0 %

Taulukko 5. Asumismuoto

	n	%
Yksin	413	27.1
Yksin, avustajan avustamana	150	9.8
Puolison ja/tai lasten kanssa	684	44.9
Vanhempien tai isovanhempien, muun sukulaisen tai ystävän kanssa	178	11.7
Ryhmämuotoisesti tai palvelukeskuksessa	100	6.6
Yhteensä	1525	100.0 %

Taulukko 6. Vammaryhmä

	n	%
Aistivamma	172	11.3
Muu vamma	220	14.4
Fyysinen vamma	560	36.7
Neuropsykiatrinen häiriö	164	10.8
Kognitiivinen vamma	161	10.6
Kehitysvamma	199	13.0
Viittomakieli	49	3.2
Yhteensä	1525	100.0

Taulukko 7. Maakunta

	n	%
Ahvenanmaa / Åland	20	1.3
Etelä-Karjala / Södra Karelen	29	1.9
Etelä-Pohjanmaa / Södra Österbotten	46	3.0
Etelä-Savo / Södra Savolax	31	2.0
Kainuu / Kajanaland	15	1.0
Kanta-Häme / Egentliga Tavastland	45	3.0
Keski-Pohjanmaa / Mellersta Österbotten	10	0.7
Keski-Suomi / Mellersta Finland	96	6.3
Kymenlaakso / Kymmenedalen	49	3.2
Lappi / Lappland	45	3.0
Pirkanmaa / Birkaland	142	9.3
Pohjanmaa / Österbotten	35	2.3
Pohjois-Pohjanmaa / Norra Österbotten	101	6.6
Pohjois-Karjala / Norra Karelen	33	2.2
Pohjois-Savo / Norra Savolax	64	4.2
Päijät-Häme / Päijänne-Tavastland	47	3.1
Satakunta	71	4.7
Uusimaa / Nyland	484	31.7
Varsinais-Suomi / Egentliga Finland	162	10.6
Yhteensä	1525	100.0

4.2. Suorat jakaumat, koko aineisto

Taulukko 8. Vammainen ihminen osana yhteiskuntaa. Taulukoitu lukumäärät ja prosenttiosuudet.

Oletko halutessasi päässyt osallistumaan seuraaviin?	Huonosti	Melko huonosti	Melko hyvin	Hyvin	En ole halunnut	Yhteensä
Vaaleihin äänestäjänä tai ehdokkaana	65 4.3 %	83 5.4 %	290 19.0 %	865 56.7 %	222 14.6 %	1525 100 %
Politiikkaan ja julkisten asioiden hoitoon	162 10.6 %	143 9.4 %	218 14.3 %	242 15.9 %	760 49.8 %	1525 100 %
Kansalaisjärjestöjen ja yhdistysten toimintaan	132 8.7 %	145 19.3 %	359 23.5 %	521 34.2 %	368 24.1 %	1525 100 %
Harrastus- ja vapaa-ajan toimintaan	211 13.8 %	295 19.3 %	474 31.1 %	471 30.9 %	74 4.9 %	1525 100 %
Kulttuurielämään	195 12.8 %	311 20.4 %	472 31.0 %	430 28.2 %	117 7.7 %	1525 100 %
Urheiluun	285 18.7 %	314 20.6 %	319 20.9 %	269 17.6 %	338 22.2 %	1525 100 %

Taulukko 9. Vammaisten ihmisten ihmisarvon kunnioitus ja ennakkoluulot. Taulukoitu lukumäärät ja prosenttiosuudet.

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Onko mielestäsi vammaisten henkilöiden ihmisarvon kunnioittaminen lisääntynyt viimeisten kahden vuoden aikana?	1080 70.8 %	445 29.2 %	1525 100 %
Onko mielestäsi vammaisten henkilöiden ihmisarvon kunnioittaminen vähentynyt viimeisen kahden vuoden aikana?	796 52.2 %	729 47.8 %	1525 100 %
Ovatko mielestäsi vammaisiin henkilöihin kohdistuvat ennakkoluulot vähentyneet viimeisten kahden vuoden aikana?	1032 67.7 %	493 32.3 %	1525 100 %
Ovatko mielestäsi vammaisiin henkilöihin kohdistuvat ennakkoluulot lisääntyneet viimeisten kahden vuoden aikana?	1008 66.1 %	517 33.9 %	1525 100 %

Taulukko 10. Onko sinun oikeuttasi elämään suoraan tai välillisesti kyseenalaistettu?

Onko sinun oikeuttasi elämään kyseenalaistettu	n	%
En	1055	73.1
Kyllä	389	26.9
Yhteensä	1444	100.0 %

Taulukko 11. Yksityisyyden loukkaus: Onko yksityisyyttäsi loukattu vammaisuutesi vuoksi (mm. kotirauha, kirje- ja viestintäsalaisuus, kunnia ja maine)

	n	%
Ei	1064	72.4
Kyllä	406	26.6
Yhteensä	1470	100.0

Taulukko 12. Epäasiallinen kohtelu. ”Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti joissakin alla mainituissa viimeisen kahden vuoden aikana? Voit valita useamman vaihtoehdon.” Taulukoitu lukumäärät ja prosenttiosuudet.

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Tuomioistuimet	1422 93.2 %	103 6.8 %	1525 100 %
Poliisi	1450 95.1 %	75 4.9 %	1525 100 %
Päätäminen sitovasti omista asioista	1259 82.6 %	266 17.4 %	1525 100 %
Tulli ja rajavartiolaitos	1507 98.8 %	18 1.2 %	1525 100 %
Kansalaisuuteen liittyvät asiat	1485 97.4 %	40 2.6 %	1525 100 %
Avoliitto, avoliitto ja seurustelu	1383 90.7 %	142 9.3 %	1525 100 %
Sukupuolielämään liittyvä tiedonsaanti	1458 95.6 %	67 4.4 %	1525 100 %
Perhesuunnittelu	1470 96.4 %	55 3.6 %	1525 100 %
Vanhemmuus	1424 93.4 %	101 6.6 %	1525 100 %
Adoptio	1509 99.0 %	16 1.0 %	1525 100 %
Lapsen huolto	1469 96.3 %	56 3.7 %	1525 100 %
Kielelliset oikeudet	1418 93.0 %	107 7.0 %	1525 100 %
Kohtuullisten mukautusten järjestäminen	1041 68.3 %	484 31.7 %	1525 100 %
Terveystenhoito	847 57.9 %	616 42.1 %	1463 100 %
En ole kokenut epäasiallista kohtelua	822 53.9 %	703 46.1 %	1525 100 %

Taulukko 13. Väkivalta, hyväksikäyttö: Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut seuraavia?

Oletko kokenut....	En koskaan	Harvoin	Melko usein	Usein	Yhteensä
Fyysistä väkivaltaa	1209 84.6 %	179 12.5 %	30 2.1 %	11 0.8 %	1429 100 %
Henkistä väkivaltaa	624 43.7 %	510 35.7 %	217 15.2 %	78 5.5 %	1429 100 %
Seksuaalista väkivaltaa, hyväksikäyttöä tai kaltoinkohtelua	1297 90.8 %	98 6.9 %	23 1.6 %	11 0.8 %	1429 100 %
Muuta hyväksikäyttöä	1075 75.2 %	262 18.3 %	62 4.3 %	30 2.1 %	1429 100 %
Laitonta vapaudenriistoa	1287 90.1 %	96 6.7 %	23 1.6 %	23 1.6 %	1429 100 %
Turvattomuutta	545 38.1 %	517 36.2 %	245 17.1 %	122 8.5 %	1429 100 %
Halventavaa tai vähättelevää kohtelua	442 30.9 %	566 39.6 %	264 18.5 %	157 11.0 %	1429 100 %
Epäinhimillistä kohtelua	770 53.9 %	398 27.9 %	155 10.8 %	106 7.4 %	1429 100 %
Henkilökohtaisen koskemattomuuden loukkausta	1018 71.2 %	285 19.9 %	87 6.1 %	39 2.7 %	1429 100 %

Taulukko 14. Syrjinnän kokeminen: Oletko kokenut, että sinua on syrjitty viimeisen kahden vuoden aikana seuraavissa? (Huom. Valitse EI KOSKE MINUA -vaihtoehto, jos asia ei ole kohdallasi ollut ajankohtainen viimeisen kahden vuoden aikana.)

	En	Kyllä	Ei koske minua	Yhteensä
Koulutukseen pääsyssä	256 17.8 %	115 8.0 %	1065 74.2 %	1436 100 %
Koulutukseen liittyvissä mukautuksissa	239 16.6 %	152 10.6 %	1045 72.8 %	1436 100 %
Koulutuksessa muuten	262 18.2 %	156 10.9 %	1018 70.9 %	1436 100 %
Työelämään pääsyssä tai työnhaussa	181 12.6 %	237 16.5 %	1018 70.9 %	1436 100 %
Työelämään liittyvissä mukautuksissa	239 16.6 %	210 14.6 %	987 68.7 %	1436 100 %
Työelämässä muuten	249 17.3 %	221 15.4 %	966 67.3 %	1436 100 %
Tiedonsaannissa	922 64.7 %	504 35.3 %		1426 100 %

Taulukko 15. Millä elämän osa-alueella olet kokenut syrjintää kieleesi tai kommunikointiin liittyen viimeisen kahden vuoden aikana?

	En	Kyllä	Yhteensä
Viranomaisasioissa (muu kuin sosiaali- ja terveyspalvelut)	1246 87.2 %	183 12.8 %	1429 100 %
Sosiaalipalveluissa	1240 86.8 %	189 13.2 %	1429 100 %
Terveyspalveluissa	1207 84.5 %	222 15.5 %	1429 100 %
Koulussa tai opiskelussa	1357 95.0 %	72 5.0 %	1429 100 %
Työelämässä	1348 94.3 %	81 5.7 %	1429 100 %
Harrastus- tai vapaa-ajan toiminnassa	1311 91.7 %	118 8.3 %	1429 100 %
Muualla	1355 94.8 %	74 5.2 %	1429 100 %

Taulukko 16. Esteettömyys ja saavutettavuus. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia seuraavissa?

	En lainkaan	Joskus	Melko usein	Jatkuvasti	Yhteensä
Julkisissa tiloissa	336 22.0 %	593 38.9 %	321 21.0 %	275 18.0 %	1525 100 %
Oppilaitoksissa	834 54.7 %	392 25.7 %	165 10.8 %	134 8.8 %	1525 100 %
Työpaikalla	963 63.1 %	306 20.1 %	146 9.6 %	110 7.2 %	1525 100 %
Joukkoliikenteessä	463 30.4 %	453 29.7 %	291 19.1 %	318 20.9 %	1525 100 %
Katu- ja puistoalueilla	492 32.3 %	473 31.0 %	306 20.1 %	254 16.7 %	1525 100 %
Opasteissa	698 45.8 %	465 30.5 %	215 14.1 %	147 9.6 %	1525 100 %
Tulkkauksessa	1229 80.6 %	168 11.0 %	73 4.8 %	55 3.6 %	1525 100 %
Tiedotuksessa ja viestinnässä	624 40.9 %	479 31.4 %	253 16.6 %	169 11.1 %	1525 100 %
Internetissä ja muussa tietoliikenteessä	779 51.1 %	421 27.6 %	192 12.6 %	133 8.7 %	1525 100 %
Hätä- ja pelastuspalveluissa	1124 73.7 %	257 16.9 %	83 5.4 %	61 4.0 %	1525 100 %
Kotona	767 50.3 %	471 30.9 %	166 10.9 %	121 7.9 %	1525 100 %
Ystävien ja sukulaisten luona	537 35.2 %	548 35.9 %	289 19.0 %	151 9.9 %	1525 100 %

Taulukko 17. Köyhyyden kokeminen: Oletko kokenut köyhyyttä?

	n	%
En	665	46.2
Kyllä	773	53.8
Yhteensä	1438	100.0

Taulukko 18. Köyhyyden kokeminen: *Ovatko seuraavat asiat vaarantuneet köyhyydestäsi johtuen? (Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon)*

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Asuminen	1064 74.0 %	374 26.0 %	1438 100 %
Terveellinen ruoka	931 64.7 %	507 35.3 %	1438 100 %
Vaatteet	951 66.1 %	487 33.9 %	1438 100 %
Perus- ja sosiaalipalvelujen saaminen	1167 81.2 %	271 18.8 %	1438 100 %
Terveystenhoito	1015 70.6 %	423 29.4 %	1438 100 %
Välttämättömät lääkkeet ja hoitotarvikkeet	1022 71.1 %	416 28.9 %	1438 100 %
Liikkuminen kodin ulkopuolella	960 66.8 %	478 33.2 %	1438 100 %
Vapaa-ajanvietto	832 57.9 %	606 42.1 %	1438 100 %
Perhe- ja ystävyssuhteiden ylläpito	1017 70.7 %	421 29.3 %	1438 100 %
Opiskelu tai koulutus	1276 88.7 %	162 11.3 %	1438 100 %
Oikeuksien ajaminen (kantelut, valitukset yms.)	1167 81.2 %	271 18.8 %	1438 100 %
Jokin muu	1379 95.9 %	59 4.1 %	1438 100 %

Taulukko 19. Tiedätkö, miten toimitais ylläpitämisessä? (Esim. vesi- ja sähkökatkokset, luonnonkatastrofit)

	n	%
En	554	36.3
Kyllä	971	63.7
Yhteensä	1525	100.0

Taulukko 20. Oletko saanut itse valita asuinjärjestelysi? (Esim. missä ja kenen kanssa asut)

	n	%
En	205	13.4
Kyllä	1299	85.2
Yhteensä	1504	100.0

Taulukko 21. Henkilökohtainen apu

	En	Kyllä	Yhteensä
21. Tarvitsetko henkilökohtaista apua?	457 30.4 %	1046 69.6 %	1503 100.0 %
22. Saatto mielestäsi riittävästi henkilökohtaista apua?	448 43.1 %	591 56.9 %	1039 100.0 %
23. Saatto henkilökohtaista apua juuri sinulle sopivalla tavalla järjestettynä?	404 38.7 %	640 61.3 %	1044 100.0 %

Taulukko 22. Kuljetuspalvelu

	En	Kyllä	Yhteensä
24. Tarvitsetko kuljetuspalvelua?	518 34.5 %	982 65.5 %	1500 100.0 %
25. Saatto mielestäsi riittävästi kuljetuspalvelua?	405 41.4 %	574 58.6 %	979 100.0 %
26. Saatto kuljetuspalvelua juuri sinulle sopivalla tavalla järjestettynä?	404 41.2 %	576 58.8 %	980 100.0 %

Taulukko 23. Liikkumisen apuvälineet

	En	Kyllä	Yhteensä
27. Tarvitsetko liikkumiseen apuvälineitä?	634 42.5 %	858 57.5 %	1492 100 %
28. Onko sinulla juuri sinulle sopivat apuvälineet liikkumiseen?	196 23.0 %	657 77.0 %	853 100 %
29. Oletko saanut tarvitsemaasi liikkumistaidon ohjausta?	308 36.1 %	545 63.9 %	853 100 %

Taulukko 24. Muut tukipalvelut

	En	Kyllä	Yhteensä
30. Tarvitsetko itsenäistä elämää varten muunlaisia tukipalveluita kuin henkilökohtaista apua ja kuljetuspalveluita? (Esimerkiksi fysioterapia, asunnon muutostöitä, sopeutumisvalmennusta tai tulkkipalveluita).	371 25.1 %	1108 74.9 %	1479 100 %
31. Saatto sellaiset tarvitsemasi muut tukipalvelut (esim. fysioterapia, asunnon muutostyöt, sopeutumisvalmennus ja tulkkipalvelut), että voit elää itsenäisesti kokematta itseäsi eristetyksi?	459 41.5 %	648 58.5 %	1107 100 %

Taulukko 25. Tuki kulttuuri- ja kieli-identiteettiin: Koetko tarvitsevasi kulttuuri- ja kieli-identiteettiisi liittyvää tukea?

	n	%
En	1227	86.7
Kyllä	188	13.3
Yhteensä	1415	100.0

Taulukko 26. Tuki kulttuuri- ja kieli-identiteettiin: Oletko saanut tarvitsemaasi kulttuuri- ja kieli-identiteettiisi liittyvää tukea?

	n	%
En ollenkaan	63	33.5
Melko vähän	81	43.1
Melko paljon	31	16.5
Paljon	13	6.9
Yhteensä	188	100.0

Taulukko 27. Puhetta tukevat ja korvaavat kommunikaatiokeinot: Koetko tarvitsevasi apua puhetta tukevien ja korvaavien kommunikointikeinojen käyttämiseen?

	n	%
En	1160	82.0
Kyllä	254	18.0
Yhteensä	1414	100.0

Taulukko 28. Puhetta tukevat ja korvaavat kommunikaatiokeinot: Oletko tarvittaessa saanut apua puhetta tukevien ja korvaavien kommunikointikeinojen käyttämiseen?

	n	%
En ollenkaan	79	31.2
Melko vähän	95	37.5
Melko paljon	57	22.5
Paljon	22	8.7
Yhteensä	253	100.0

Taulukko 29. Kuntoutus

	En	Kyllä	Yhteensä
34. Tarvitsetko vammasi takia kuntoutusta?	313 21.4 %	1149 78.6 %	1462 100.0 %
35. Oletko saanut tarvitsemaasi kuntoutusta?	510 44.7 %	630 55.3 %	1140 100.0 %

Taulukko 30. Muut kuin liikkumisen apuvälineet

	En	Kyllä	Yhteensä
36. Tarvitsetko vammasi takia muita kuin liikkumiseen tarkoitettuja apuvälineitä?	646 44.4 %	809 55.6 %	1455 100.0 %
37. Oletko saanut tilanteeseesi sopivat tarvitsemasi apuvälineet?	231 28.6 %	576 71.4 %	807 100.0 %

4.3. Jakaumat vammaluokittain

Ryhmään ”muu” sijoitetuista henkilöistä puolella oli etenevä neurologinen sairaus, ja noin viidenneksellä oli jokin yliherkkyys (sähkö-, home-, tuoksu-, jne). Lopuilla oli mm. aivovamma, epilepsia tai mielenterveyden ongelmia.

Taulukko 31. Ikä vammaryhmittäin

	Alle 25v	25-44v	45-64v	65v ->	Yhteensä
Aistivamma	9 5.2 %	39 22.7 %	75 43.6 %	49 28.5 %	172 100 %
Muu vamma	6 2.7 %	70 31.8 %	115 52.3 %	29 13.2 %	220 100 %
Fyysinen vamma	37 6.6 %	149 26.6 %	255 45.5 %	119 21.3 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	38 23.2 %	76 46.3 %	37 22.6 %	13 7.9 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	3 1.9 %	48 29.8 %	95 59.0 %	15 9.3 %	161 100 %
Kehitysvamma	68 34.2 %	100 50.3 %	24 12.1 %	7 3.5 %	199 100 %
Viittomakieli	3 6.1 %	21 42.9 %	18 36.7 %	7 14.3 %	49 100 %
Kaikki	164 10.8 %	503 33.0 %	619 40.6 %	239 15.7 %	1525 100 %

Taulukko 32. Sukupuoli vammaryhmittäin

	Nainen	Mies	Muu	Yhteensä
Aistivamma	112 65.1 %	60 34.9 %	0 0.0 %	172 100 %
Muu vamma	172 78.2 %	46 20.9 %	2 0.9 %	220 100 %
Fyysinen vamma	372 66.4 %	184 32.9 %	4 0.7 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	85 51.8 %	70 42.7 %	9 5.5 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	91 56.5 %	70 43.5 %	0 0.0 %	161 100 %
Kehitysvamma	102 51.3 %	97 48.7 %	0 0.0 %	199 100 %
Viittomakieli	31 63.3 %	17 34.7 %	1 2.0 %	49 100 %
Kaikki	965 63.3 %	544 35.7 %	16 1.0 %	1525 100 %

Taulukko 33. Äidinkieli vammaryhmittäin

	Suomi	Ruotsi tai muu	Viittomakieli	Yhteensä
Aistivamma	144 84.2 %	27 15.8 %	0 0.0 %	172 100 %
Muu vamma	211 95.9 %	9 4.1 %	0 0.0 %	220 100 %
Fyysinen vamma	513 91.8 %	46 8.2 %	0 0.0 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	145 88.4 %	19 11.6 %	0 0.0 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	158 98.1 %	3 1.9 %	0 0.0 %	161 100 %
Kehitysvamma	176 88.9 %	18 9.0 %	3 1.5 %	199 100 %
Viittomakieli	3 6.1 %	0 0.0 %	46 93.9 %	49 100 %
Kaikki	1353 88.7 %	104 6.8 %	68 4.5 %	1525 100 %

Taulukko 34. Työelämästatus vammaryhmittäin

	Työssä	Opiskelija	Eläke	Osa-aika eläke, kuntoutusraha	Perhevapaa, sairausloma	Työtön	Muu	Yhteensä
Aistivamma	43 25.0 %	13 7.6 %	81 47.1 %	19 11.0 %	3 1.7 %	9 8.7 %	4 2.3 %	172 100 %
Muu vamma	41 18.6 %	6 2.7 %	98 44.5 %	40 18.2 %	14 6.4 %	13 5.9 %	8 3.6 %	220 100 %
Fyysinen vamma	80 14.3 %	31 5.5 %	297 53.0 %	98 17.5 %	9 1.6 %	37 6.6 %	8 1.4 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	18 11.0 %	26 15.9 %	61 37.2 %	25 15.2 %	12 7.3 %	15 9.1 %	7 4.3 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	16 9.9 %	4 2.5 %	88 54.7 %	25 15.5 %	10 6.2 %	17 10.6 %	1 0.6 %	161 100 %
Kehitysvamma	13 6.5 %	32 16.1 %	102 51.3 %	38 19.1 %	1 0.5 %	5 2.5 %	8 4.0 %	199 100 %
Viittomakieli	23 46.9 %	3 6.1 %	10 20.4 %	4 8.2 %	1 2.0 %	8 16.3 %	0 0.0 %	49 100 %
Kaikki	234 15.3 %	115 7.5 %	737 48.3 %	249 16.3 %	50 3.3 %	104 6.8 %	36 2.4 %	1525 100 %

Taulukko 35. Asumismuoto vammaryhmittäin

	Yksin	Yksin, avustajan avustamana	Puolison ja/tai lasten kanssa	Vanhempien kanssa	Ryhmä- muotoisesti tai palvelu- keskuksessa	Yhteensä
Aistivamma	41 23.8 %	14 8.1 %	104 60.5 %	9 5.2 %	4 2.3 %	172 100 %
Muu vamma	58 26.4 %	12 5.5 %	132 60.0 %	17 7.7 %	1 0.5 %	220 100 %
Fyysinen vamma	145 25.9 %	96 17.1 %	261 46.6 %	43 7.7 %	15 2.7 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	52 31.7 %	14 8.5 %	57 34.8 %	31 18.9 %	10 6.1 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	53 32.9 %	7 4.3 %	92 57.1 %	8 5.0 %	1 0.6 %	161 100 %
Kehitysvamma	50 25.1 %	6 3.0 %	7 3.5 %	67 33.7 %	69 34.7 %	199 100 %
Viittomakieli	14 28.6 %	1 2.0 %	31 63.3 %	3 6.1 %	0 0.0 %	49 100 %
Kaikki	413 27.1 %	150 9.8 %	684 44.9 %	178 11.7 %	100 6.6 %	1525 100 %

Taulukko 36a. Osallistuminen yhteiskuntaan. Oletko halutessasi päässyt osallistumaan: Vaaleihin äänestäjänä tai ehdokkaana.

	Huonosti	Melko huonosti	Melko hyvin	Hyvin	En ole halunnut	Yhteensä
Aistivamma	7 4.1 %	10 5.8 %	41 23.8 %	99 57.6 %	15 8.7 %	172 100 %
Muu vamma	11 5.0 %	20 9.1 %	34 15.5 %	133 60.5 %	22 10.0 %	220 100 %
Fyysinen vamma	14 2.5 %	26 4.6 %	122 21.8 %	342 61.1 %	56 10.0 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	4 2.4 %	12 7.3 %	34 20.7 %	73 44.5 %	41 25.0 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	6 3.7 %	5 3.1 %	32 19.9 %	100 62.1 %	18 11.2 %	161 100 %
Kehitysvamma	19 9.5 %	6 3.0 %	19 9.5 %	95 47.7 %	60 30.2 %	199 100 %
Viittomakieli	4 8.2 %	4 8.2 %	8 16.3 %	23 46.9 %	10 20.4 %	49 100 %
Kaikki	65 4.3 %	83 5.4 %	290 19.0 %	865 56.7 %	222 14.6 %	1525 100 %

Taulukko 36b. Osallistuminen yhteiskuntaan. Oletko halutessasi päässyt osallistumaan: Poliitiikkaan ja julkisten asioiden hoitoon

	Huonosti	Melko huonosti	Melko hyvin	Hyvin	En ole halunnut	Yhteensä
Aistivamma	13 7.6 %	24 14.0 %	34 19.8 %	32 18.6 %	69 40.1 %	172 100 %
Muu vamma	25 11.4 %	23 10.5 %	27 12.3 %	42 19.1 %	103 46.8 %	220 100 %
Fyysinen vamma	35 6.3 %	47 8.4 %	89 15.9 %	111 19.8 %	278 49.6 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	12 7.3 %	18 11.0 %	26 15.9 %	22 13.4 %	86 52.4 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	16 9.9 %	20 12.4 %	20 12.4 %	17 10.6 %	88 54.7 %	161 100 %
Kehitysvamma	54 27.1 %	6 3.0 %	9 4.5 %	14 7.0 %	116 58.3 %	199 100 %
Viittomakieli	7 14.3 %	5 10.2 %	13 26.5 %	4 8.2 %	20 40.8 %	49 100 %
Kaikki	162 10.6 %	143 9.4 %	218 14.3 %	242 15.9 %	760 49.8 %	1525 100 %

Taulukko 36c. Osallistuminen yhteiskuntaan. Oletko halutessasi päässyt osallistumaan: Kansalaisjärjestöjen ja yhdistysten toimintaan

	Huonosti	Melko huonosti	Melko hyvin	Hyvin	En ole halunnut	Yhteensä
Aistivamma	11 6.4 %	10 5.8 %	48 27.9 %	75 43.6 %	28 16.3 %	172 100 %
Muu vamma	19 8.6 %	30 13.6 %	47 21.4 %	65 29.5 %	59 26.8 %	220 100 %
Fyysinen vamma	28 5.0 %	46 8.2 %	133 23.8 %	235 42.0 %	118 21.1 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	12 7.3 %	17 10.4 %	44 26.8 %	41 25.0 %	50 30.5 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	18 11.2 %	21 13.0 %	43 26.7 %	38 23.6 %	41 25.5 %	161 100 %
Kehitysvamma	41 20.6 %	16 8.0 %	33 16.6 %	43 21.6 %	66 33.2 %	199 100 %
Viittomakieli	3 8.7 %	5 10.2 %	11 22.4 %	24 49.0 %	6 12.2 %	49 100 %
Kaikki	132 8.7 %	145 19.3 %	359 23.5 %	521 34.2 %	368 24.1 %	1525 100 %

Taulukko 36d. Osallistuminen yhteiskuntaan. Oletko halutessasi päässyt osallistumaan: Harrastus- ja vapaa-ajan toimintaan

	Huonosti	Melko huonosti	Melko hyvin	Hyvin	En ole halunnut	Yhteensä
Aistivamma	14 8.1 %	26 15.1 %	64 37.2 %	59 34.3 %	9 5.2 %	172 100 %
Muu vamma	46 20.9 %	47 21.4 %	60 27.3 %	58 26.4 %	9 4.1 %	220 100 %
Fyysinen vamma	63 11.3 %	110 19.6 %	188 33.6 %	172 30.7 %	27 4.8 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	23 14.0 %	38 23.2 %	43 26.2 %	50 30.5 %	10 6.1 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	29 18.0 %	30 18.6 %	57 35.4 %	37 23.0 %	8 5.0 %	161 100 %
Kehitysvamma	33 16.6 %	38 19.1 %	52 26.1 %	66 33.2 %	10 5.0 %	199 100 %
Viittomakieli	3 6.1 %	6 12.2 %	10 20.4 %	29 59.2 %	1 2.0 %	49 100 %
Kaikki	211 13.8 %	295 19.3 %	474 31.1 %	471 30.9 %	74 4.9 %	1525 100 %

Taulukko 36e. Osallistuminen yhteiskuntaan. Oletko halutessasi päässyt osallistumaan: Kulttuurielämään

	Huonosti	Melko huonosti	Melko hyvin	Hyvin	En ole halunnut	Yhteensä
Aistivamma	15 8.7 %	31 18.0 %	65 37.8 %	49 28.5 %	12 7.0 %	172 100 %
Muu vamma	54 24.5 %	51 23.2 %	40 18.2 %	56 25.5 %	19 8.6 %	220 100 %
Fyysinen vamma	52 9.3 %	95 17.0 %	201 35.9 %	175 31.3 %	37 6.6 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	21 12.8 %	36 22.0 %	41 25.0 %	46 28.0 %	20 12.2 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	22 13.7 %	43 26.7 %	50 31.1 %	30 18.6 %	16 9.9 %	161 100 %
Kehitysvamma	24 12.1 %	44 22.1 %	65 32.7 %	57 28.6 %	9 4.5 %	199 100 %
Viittomakieli	7 14.3 %	11 22.4 %	10 20.4 %	17 34.7 %	4 8.2 %	49 100 %
Kaikki	195 12.8 %	311 20.4 %	472 31.0 %	430 28.2 %	117 7.7 %	1525 100 %

Taulukko 36f. Osallistuminen yhteiskuntaan. Oletko halutessasi päässyt osallistumaan: Urheiluun

	Huonosti	Melko huonosti	Melko hyvin	Hyvin	En ole halunnut	Yhteensä
Aistivamma	19 11.0 %	36 20.9 %	33 19.2 %	33 19.2 %	51 29.7 %	172 100 %
Muu vamma	58 26.4 %	51 23.2 %	35 15.9 %	35 15.9 %	41 18.6 %	220 100 %
Fyysinen vamma	106 18.9 %	103 18.4 %	127 22.7 %	89 15.9 %	135 24.1 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	28 17.1 %	38 23.2 %	32 19.5 %	28 17.1 %	38 23.2 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	40 24.8 %	34 21.1 %	36 22.4 %	27 16.8 %	24 14.9 %	161 100 %
Kehitysvamma	30 15.1 %	43 21.6 %	45 22.6 %	39 19.6 %	42 21.1 %	199 100 %
Viittomakieli	4 8.2 %	9 18.4 %	11 22.4 %	18 36.7 %	7 14.3 %	49 100 %
Kaikki	285 18.7 %	314 20.6 %	319 20.9 %	269 17.6 %	338 22.2 %	1525 100 %

Taulukko 37. Onko mielestäsi vammaisten henkilöiden ihmisarvon kunnioittaminen lisääntynyt viimeisten kahden vuoden aikana?

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	114 66.3 %	58 33.7 %	172 100 %
Muu vamma	166 75.5 %	54 24.5 %	220 100 %
Fyysinen vamma	396 70.7 %	164 29.3 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	111 67.7 %	53 32.3 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	129 80.1 %	32 19.9 %	161 100 %
Kehitysvamma	131 65.8 %	68 34.2 %	199 100 %
Viittomakieli	33 67.3 %	16 32.7 %	49 100 %
Kaikki	1080 70.8 %	445 29.2 %	1525 100 %

Taulukko 38. Onko mielestäsi vammaisten henkilöiden ihmisarvon kunnioittaminen vähentynyt viimeisen kahden vuoden aikana?

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	92 43.5 %	80 46.5 %	172 100 %
Muu vamma	121 55.0 %	99 45.0 %	220 100 %
Fyysinen vamma	284 50.7 %	276 49.3 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	91 55.5 %	73 44.5 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	72 44.7 %	89 55.3 %	161 100 %
Kehitysvamma	116 58.3 %	83 41.7 %	199 100 %
Viittomakieli	20 40.8 %	29 59.2 %	49 100 %
Kaikki	796 52.2 %	729 47.8 %	1525 100 %

Taulukko 39. Ovatko mielestäsi vammaisiin henkilöihin kohdistuvat ennakkoluulot vähentyneet viimeisten kahden vuoden aikana?

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	120 69.8 %	52 30.2 %	172 100 %
Muu vamma	156 70.9 %	64 29.1 %	220 100 %
Fyysinen vamma	373 66.6 %	187 33.4 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	112 68.3 %	52 31.7 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	119 73.9 %	42 26.1 %	161 100 %
Kehitysvamma	123 61.8 %	76 38.2 %	199 100 %
Viittomakieli	30 61.2 %	19 38.8 %	49 100 %
Kaikki	1032 67.7 %	493 32.3 %	1525 100 %

Taulukko 40. Ovatko mielestäsi vammaisiin henkilöihin kohdistuvat ennakkoluulot lisääntyneet viimeisten kahden vuoden aikana?

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	122 70.9 %	50 29.1 %	172 100 %
Muu vamma	133 60.5 %	87 39.5 %	220 100 %
Fyysinen vamma	386 68.9 %	174 31.1 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	111 67.7 %	53 32.3 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	93 57.8 %	68 42.2 %	161 100 %
Kehitysvamma	139 69.8 %	60 42.2 %	199 100 %
Viittomakieli	24 49.0 %	25 51.0 %	49 100 %
Kaikki	1008 66.1 %	517 33.9 %	1525 100 %

Taulukko 41. Onko sinun oikeuttasi elämään suoraan tai välillisesti kyseenalaistettu?

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	123 76.9 %	37 23.1 %	160 100 %
Muu vamma	149 73.4 %	54 26.6 %	203 100 %
Fyysinen vamma	408 75.6 %	132 24.4 %	540 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	98 63.6 %	56 36.4 %	154 100 %
Kognitiivinen vamma	112 72.7 %	42 27.3 %	154 100 %
Kehitysvamma	131 70.8 %	54 29.2 %	185 100 %
Viittomakieli	34 70.8 %	14 29.2 %	48 100 %
Kaikki	1055 73.1 %	389 26.9 %	1525 100 %

Taulukko 42. Yksityisyyden loukkaus: Onko yksityisyyttäsi loukattu vammaisuutesi vuoksi (mm. kotirauha, kirje- ja viestintäsalaisuus, kunnia ja maine)

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	127 78.4 %	35 21.6 %	162 100 %
Muu vamma	153 73.6 %	55 26.4 %	208 100 %
Fyysinen vamma	420 76.4 %	130 23.6 %	550 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	96 61.1 %	61 38.9 %	157 100 %
Kognitiivinen vamma	104 67.1 %	51 32.9 %	155 100 %
Kehitysvamma	128 67.4 %	62 32.6 %	190 100 %
Viittomakieli	36 75.0 %	12 25.0 %	48 100 %
Kaikki	1064 72.4 %	406 26.6 %	1470 100 %

Epäasiallinen kohtelu. ”Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti joissakin alla mainituissa viimeisen kahden vuoden aikana? Voit valita useamman vaihtoehdon.”

Taulukko 43a. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Tuomioistuimet

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	164 95.3 %	8 4.7 %	172 100 %
Muu vamma	209 95.0 %	11 5.0 %	220 100 %
Fyysinen vamma	532 95.0 %	28 5.0 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	150 91.5 %	14 8.5 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	131 81.4 %	30 18.6 %	161 100 %
Kehitysvamma	189 95.0 %	10 5.0 %	199 100 %
Viittomakieli	47 95.9 %	2 4.1 %	49 100 %
Kaikki	1422 93.2 %	103 6.8 %	1525 100 %

Taulukko 43b. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Poliisi

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	168 97.7 %	4 2.3 %	172 100 %
Muu vamma	215 97.7 %	5 2.3 %	220 100 %
Fyysinen vamma	538 96.1 %	22 3.9 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	151 92.1 %	13 7.9 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	145 90.1 %	16 9.9 %	161 100 %
Kehitysvamma	188 94.5 %	11 5.5 %	199 100 %
Viittomakieli	45 91.8 %	4 8.2 %	49 100 %
Kaikki	1450 95.1 %	75 4.9 %	1525 100 %

Taulukko 43c. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Päätäminen sitovasti omista asioista

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	141 82.0 %	31 18.0 %	172 100 %
Muu vamma	200 90.9 %	20 9.1 %	220 100 %
Fyysinen vamma	483 86.3 %	77 13.8 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	127 77.4 %	37 22.6 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	123 76.4 %	38 23.6 %	161 100 %
Kehitysvamma	143 71.9 %	56 28.1 %	199 100 %
Viittomakieli	42 85.7 %	7 14.3 %	49 100 %
Kaikki	1259 82.6 %	266 17.4 %	1525 100 %

Taulukko 43d. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Tulli ja rajavartiolaitos

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	170 98.8 %	2 1.2 %	172 100 %
Muu vamma	217 98.6 %	3 1.4 %	220 100 %
Fyysinen vamma	553 98.8 %	7 1.3 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	162 98.8 %	2 1.2 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	161 100.0 %	0 0.0 %	161 100 %
Kehitysvamma	196 98.5 %	3 1.5 %	199 100 %
Viittomakieli	48 98.0 %	1 2.0 %	49 100 %
Kaikki	1507 98.8 %	18 1.2 %	1525 100 %

Taulukko 43e. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Kansalaisuuteen liittyvät asiat

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	169 98.3 %	3 1.7 %	172 100 %
Muu vamma	216 98.2 %	4 1.8 %	220 100 %
Fyysinen vamma	553 98.8 %	7 1.3 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	157 95.7 %	7 4.3 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	156 96.9 %	5 3.1 %	161 100 %
Kehitysvamma	188 94.5 %	11 5.5 %	199 100 %
Viittomakieli	46 93.9 %	3 6.1 %	49 100 %
Kaikki	1485 97.4 %	40 2.6 %	1525 100 %

Taulukko 43f. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Avioliitto, avoliitto ja seurustelu

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	163 94.8 %	9 5.2 %	172 100 %
Muu vamma	197 89.5 %	23 10.5 %	220 100 %
Fyysinen vamma	518 92.5 %	42 7.5	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	144 87.8 %	20 12.2 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	135 83.9 %	26 16.1 %	161 100 %
Kehitysvamma	180 90.5 %	19 9.5 %	199 100 %
Viittomakieli	46 93.9 %	3 6.1 %	49 100 %
Kaikki	1383 90.7 %	142 9.3 %	1525 100 %

Taulukko 43g. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Sukupuolielämään liittyvä tiedonsaanti

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	168 97.7%	4 2.3 %	172 100 %
Muu vamma	214 97.3 %	6 2.7 %	220 100 %
Fyysinen vamma	531 94.8 %	29 5.2 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	158 96.3 %	6 3.7 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	155 96.3 %	6 3.7 %	161 100 %
Kehitysvamma	185 93.0 %	14 7.0 %	199 100 %
Viittomakieli	47 95.6 %	2 4.1 %	49 100 %
Kaikki	1458 95.6 %	67 4.4 %	1525 100 %

Taulukko 43h. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Perhesuunnittelu

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	170 98.8 %	2 1.2 %	172 100 %
Muu vamma	214 97.3 %	6 2.7 %	220 100 %
Fyysinen vamma	538 96.1 %	22 3.9 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	160 97.6 %	4 2.4 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	157 97.5 %	4 2.5 %	161 100 %
Kehitysvamma	187 94.0 %	12 6.0 %	199 100 %
Viittomakieli	44 89.8 %	5 10.2 %	49 100 %
Kaikki	1470 96.4 %	55 3.6 %	1525 100 %

Taulukko 43i. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Vanhemmuus

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	161 93.6 %	11 6.4 %	172 100 %
Muu vamma	208 94.5 %	12 5.5 %	220 100 %
Fyysinen vamma	530 94.6 %	30 5.4 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	146 89.0 %	18 11.0 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	148 91.9 %	13 8.1 %	161 100 %
Kehitysvamma	187 94.0 %	12 6.0 %	199 100 %
Viittomakieli	44 89.8 %	5 10.2 %	49 100 %
Kaikki	1424 93.4 %	101 6.6 %	1525 100 %

Taulukko 43j. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Adoptio

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	172 100 %	0 0.0 %	172 100 %
Muu vamma	218 99.1 %	2 0.9 %	220 100 %
Fyysinen vamma	552 98.6 %	8 1.4 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	162 98.8 %	2 1.2 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	161 100 %	0 0.0 %	161 100 %
Kehitysvamma	196 98.5 %	3 1.5 %	199 100 %
Viittomakieli	48 98.0 %	1 2.0 %	49 100 %
Kaikki	1509 99.0 %	16 1.0 %	1525 100 %

Taulukko 43k. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Lapsen huolto

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	167 97.1 %	5 2.9 %	172 100 %
Muu vamma	214 97.3 %	6 2.7 %	220 100 %
Fyysinen vamma	549 98.0 %	11 2.0 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	152 92.7 %	12 7.3 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	149 92.5 %	12 7.5 %	161 100 %
Kehitysvamma	193 97.0 %	6 3.0 %	199 100 %
Viittomakieli	45 91.8 %	4 8.2 %	49 100 %
Kaikki	1469 96.3 %	56 3.7 %	1525 100 %

Taulukko 43l. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Kielelliset oikeudet

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	160 93.0 %	12 7.0 %	172 100 %
Muu vamma	214 97.3 %	6 2.7 %	220 100 %
Fyysinen vamma	537 95.9 %	23 4.1 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	155 94.5 %	9 5.5 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	153 95.0 %	8 5.0 %	161 100 %
Kehitysvamma	177 88.9 %	22 11.1 %	199 100 %
Viittomakieli	22 44.9 %	27 55.1 %	49 100 %
Kaikki	1418 93.0 %	107 7.0 %	1525 100 %

Taulukko 43m. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Kohtuullisten mukautusten järjestäminen

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	121 70.3 %	51 29.7 %	172 100 %
Muu vamma	144 65.5 %	76 34.5 %	220 100 %
Fyysinen vamma	379 67.7 %	181 32.3 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	94 57.3 %	70 42.7 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	107 66.5 %	54 33.5 %	161 100 %
Kehitysvamma	159 79.9 %	40 20.1 %	199 100 %
Viittomakieli	37 75.5 %	12 24.5 %	49 100 %
Kaikki	1041 68.3 %	484 31.7 %	1525 100 %

Taulukko 43n. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: Terveystenhuollossa

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	109 67.7 %	52 32.3 %	161 100 %
Muu vamma	104 50.2 %	103 49.8 %	207 100 %
Fyysinen vamma	312 57.0 %	235 43.0 %	547 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	78 50.0 %	78 50.0 %	156 100 %
Kognitiivinen vamma	81 52.6 %	73 47.4 %	154 100 %
Kehitysvamma	135 71.1 %	55 28.9 %	190 100 %
Viittomakieli	28 58.3 %	20 41.7 %	48 100 %
Kaikki	847 57.9 %	616 42.1 %	1463 100 %

Taulukko 43o. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti: En ole kokenut epäasiallista kohtelua

	Ei (=on kokenut)	Kyllä (=Ei ole kokenut)	Yhteensä
Aistivamma	86 50.0 %	86 50.0 %	172 100 %
Muu vamma	107 48.6 %	113 51.4 %	220 100 %
Fyysinen vamma	277 49.5 %	283 50.5 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	109 66.5 %	55 33.5 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	104 64.6 %	57 35.4 %	161 100 %
Kehitysvamma	107 53.8 %	92 46.2 %	199 100 %
Viittomakieli	32 53.9 %	17 34.7 %	49 100 %
Kaikki	822 53.9 %	703 46.1 %	1525 100 %

Taulukko 44a. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut: Fyysistä väkivaltaa

	En koskaan	Harvoin	Melko usein	Usein	Yhteensä
Aistivamma	138 86.8 %	19 11.9 %	2 1.3 %	0 0.0 %	159 100 %
Muu vamma	179 89.5 %	17 8.5 %	2 1.0 %	2 1.0 %	200 100 %
Fyysinen vamma	480 89.9 %	47 8.8 %	4 0.7 %	3 0.6 %	534 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	118 78.1 %	23 15.2 %	9 6.0 %	1 0.7 %	151 100 %
Kognitiivinen vamma	130 86.1 %	19 12.6 %	2 1.3 %	0 0.0 %	151 100 %
Kehitysvamma	123 66.1 %	48 25.8 %	10 5.4 %	5 2.7 %	186 100 %
Viittomakieli	41 85.4 %	6 12.5 %	1 2.1 %	0 0.0 %	48 100 %
Kaikki	1209 84.6 %	179 12.5 %	30 2.1 %	11 0.8 %	1429 100 %

Taulukko 44b. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut: Henkistä väkivaltaa

	En koskaan	Harvoin	Melko usein	Usein	Yhteensä
Aistivamma	72 45.3 %	63 39.6 %	16 10.1 %	8 5.0 %	159 100 %
Muu vamma	85 42.5 %	62 31.0 %	36 18.0 %	17 8.5 %	200 100 %
Fyysinen vamma	261 48.9 %	183 34.3 %	69 12.9 %	21 3.9 %	534 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	47 31.1 %	63 41.7 %	24 15.9 %	17 11.3 %	151 100 %
Kognitiivinen vamma	46 30.5 %	66 43.7 %	32 21.2 %	7 4.6 %	151 100 %
Kehitysvamma	85 45.7 %	59 31.7 %	34 18.3 %	8 4.3 %	186 100 %
Viittomakieli	28 58.3 %	14 29.2 %	6 12.5 %	0 0.0 %	48 100 %
Kaikki	624 43.7 %	510 35.7 %	217 15.2 %	78 5.5 %	1429 100 %

Taulukko 44c. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut: Seksuaalista väkivaltaa, hyväksikäyttöä tai kaltoinkohtelua

	En koskaan	Harvoin	Melko usein	Usein	Yhteensä
Aistivamma	147 92.5 %	9 5.7 %	1 0.6 %	2 1.3 %	159 100 %
Muu vamma	188 94.0 %	10 5.0 %	2 1.0 %	0 0.0 %	200 100 %
Fyysinen vamma	481 90.1 %	41 7.7 %	9 1.7 %	3 0.6 %	534 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	126 83.4 %	17 11.3 %	7 4.6 %	1 0.7 %	151 100 %
Kognitiivinen vamma	144 95.4 %	5 3.3 %	1 0.7 %	1 0.7 %	151 100 %
Kehitysvamma	164 88.2 %	16 8.6 %	2 1.1 %	4 2.2 %	186 100 %
Viittomakieli	47 97.9 %	0 0.0 %	1 2.1 %	0 0.0 %	48 100 %
Kaikki	1297 90.8 %	98 6.9 %	23 1.6 %	11 0.8 %	1429 100 %

Taulukko 44d. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut: Muuta hyväksikäyttöä

	En koskaan	Harvoin	Melko usein	Usein	Yhteensä
Aistivamma	120 75.5 %	34 21.4 %	3 1.9 %	2 1.3 %	159 100 %
Muu vamma	148 74.0 %	36 18.0 %	12 6.0 %	4 2.0 %	200 100 %
Fyysinen vamma	410 76.8 %	94 17.6 %	23 4.3 %	7 1.3 %	534 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	104 68.9 %	26 17.2 %	14 9.3 %	7 4.6 %	151 100 %
Kognitiivinen vamma	100 66.2 %	42 27.8 %	4 2.6 %	5 3.3 %	151 100 %
Kehitysvamma	151 81.2 %	25 13.4 %	5 2.7 %	5 2.7 %	186 100 %
Viittomakieli	42 87.5 %	5 10.4 %	1 2.1 %	0 0.0 %	48 100 %
Kaikki	1075 75.2 %	262 18.3 %	62 4.3 %	30 2.1 %	1429 100 %

Taulukko 44e. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut: Laitonta vapaudenriistoa

	En koskaan	Harvoin	Melko usein	Usein	Yhteensä
Aistivamma	149 93.7 %	7 4.4 %	2 1.3 %	1 0.6 %	159 100 %
Muu vamma	181 90.5 %	11 5.5 %	6 3.0 %	2 1.0 %	200 100 %
Fyysinen vamma	496 92.9 %	27 5.1 %	5 0.9 %	6 1.1 %	534 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	130 86.1 %	18 11.9 %	0 0.0 %	3 2.0 %	151 100 %
Kognitiivinen vamma	137 90.7 %	10 6.6 %	2 1.3 %	2 1.3 %	151 100 %
Kehitysvamma	150 80.6 %	19 10.2 %	8 4.3 %	9 4.8 %	186 100 %
Viittomakieli	44 91.7 %	4 8.3 %	0 0.0 %	0 0.0 %	48 100 %
Kaikki	1287 90.1 %	96 6.7 %	23 1.6 %	23 1.6 %	1429 100 %

Taulukko 44f. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut: Turvattomuutta

	En koskaan	Harvoin	Melko usein	Usein	Yhteensä
Aistivamma	63 39.6 %	64 40.3 %	24 15.1 %	8 5.0 %	159 100 %
Muu vamma	71 35.5 %	72 36.0 %	30 15.0 %	27 13.5 %	200 100 %
Fyysinen vamma	214 40.1 %	196 36.7 %	83 15.5 %	41 7.7 %	534 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	50 33.1 %	45 29.8 %	40 26.5 %	16 10.6 %	151 100 %
Kognitiivinen vamma	53 35.1 %	58 38.4 %	27 17.9 %	13 8.6 %	151 100 %
Kehitysvamma	66 35.5 %	70 37.6 %	34 18.3 %	16 10.6 %	186 100 %
Viittomakieli	28 58.3 %	12 25.0 %	7 14.6 %	1 2.1 %	48 100 %
Kaikki	545 38.1 %	517 36.2 %	245 17.1 %	122 8.5 %	1429 100 %

Taulukko 44g. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut: Halventavaa tai vähättelevää kohtelua

	En koskaan	Harvoin	Melko usein	Usein	Yhteensä
Aistivamma	58 36.5 %	63 39.6 %	29 18.2 %	9 5.7 %	159 100 %
Muu vamma	52 26.0 %	71 35.5 %	44 22.0 %	33 16.5 %	200 100 %
Fyysinen vamma	171 32.0 %	233 43.6 %	81 15.2 %	49 9.2 %	534 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	36 23.8 %	50 33.1 %	36 23.8 %	29 19.2 %	151 100 %
Kognitiivinen vamma	31 20.5 %	68 45.0 %	33 21.9 %	19 12.6 %	151 100 %
Kehitysvamma	71 38.2 %	64 34.4 %	36 19.4 %	15 8.1 %	186 100 %
Viittomakieli	23 47.9 %	17 35.4 %	5 10.4 %	3 6.3 %	48 100 %
Kaikki	442 30.9 %	566 39.6 %	264 18.5 %	157 11.0 %	1429 100 %

Taulukko 44h. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut: Epäinhimillistä kohtelua

	En koskaan	Harvoin	Melko usein	Usein	Yhteensä
Aistivamma	100 62.9 %	42 26.4 %	12 7.5 %	5 3.1 %	159 100 %
Muu vamma	90 45.0 %	59 29.5 %	30 15.0 %	21 10.5 %	200 100 %
Fyysinen vamma	320 59.9 %	133 24.9 %	50 9.4 %	31 5.8 %	534 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	63 41.7 %	53 35.1 %	20 13.2 %	15 9.9 %	151 100 %
Kognitiivinen vamma	68 45.0 %	49 32.5 %	19 12.6 %	15 9.9 %	151 100 %
Kehitysvamma	97 52.2 %	52 28.0 %	21 11.3 %	16 8.6 %	186 100 %
Viittomakieli	32 66.7 %	10 20.8 %	3 6.3 %	3 6.3 %	48 100 %
Kaikki	770 53.9 %	398 27.9 %	155 10.8 %	106 7.4 %	1429 100 %

Taulukko 44i. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut: Henkilökohtaisen koskemattomuuden loukkausta

	En koskaan	Harvoin	Melko usein	Usein	Yhteensä
Aistivamma	118 74.2 %	32 20.1 %	8 5.0 %	1 0.6 %	159 100 %
Muu vamma	146 73.0 %	34 17.0 %	12 6.0 %	8 4.0 %	200 100 %
Fyysinen vamma	397 74.3 %	99 18.5 %	30 5.6 %	8 1.5 %	534 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	88 58.3 %	38 25.2 %	16 10.6 %	9 6.0 %	151 100 %
Kognitiivinen vamma	112 74.2 %	30 19.9 %	8 5.3 %	1 0.7 %	151 100 %
Kehitysvamma	120 64.5 %	45 24.2 %	10 5.4 %	11 5.9 %	186 100 %
Viittomakieli	37 77.1 %	7 14.6 %	3 6.3 %	1 2.1 %	48 100 %
Kaikki	1018 71.2 %	285 19.9 %	87 6.1 %	39 2.7 %	1429 100 %

Taulukko 45a. Oletko kokenut, että sinua on syrjitty koulutukseen pääsyssä?

	En	Kyllä	Ei koske minua	Yhteensä
Aistivamma	33 20.8 %	12 7.5 %	114 71.7 %	159 100 %
Muu vamma	28 13.9 %	20 9.9 %	154 76.2 %	202 100 %
Fyysinen vamma	88 16.4 %	26 4.9 %	422 78.7 %	536 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	34 22.2 %	24 15.7 %	95 62.1 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	23 14.9 %	7 4.5 %	124 80.5 %	154 100 %
Kehitysvamma	38 20.7 %	20 10.9 %	126 68.5 %	184 100 %
Viittomakieli	12 25.0 %	6 12.5 %	30 62.5 %	48 100 %
Kaikki	256 17.8 %	115 8.0 %	1065 74.2 %	1436 100 %

Taulukko 45 b. Oletko kokenut, että sinua on syrjitty koulutukseen liittyvissä mukautuksissa?

	En	Kyllä	Ei koske minua	Yhteensä
Aistivamma	30 18.9 %	17 10.7 %	112 70.4 %	159 100 %
Muu vamma	25 12.4 %	23 11.4 %	154 76.2 %	202 100 %
Fyysinen vamma	77 14.4 %	39 7.3 %	420 78.4 %	536 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	33 21.6 %	34 22.2 %	86 56.2 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	23 14.9 %	5 3.2 %	126 81.8 %	154 100 %
Kehitysvamma	38 20.7 %	28 15.2 %	118 64.1 %	184 100 %
Viittomakieli	13 27.1 %	6 12.5 %	29 60.4 %	48 100 %
Kaikki	239 16.6 %	152 10.6 %	1045 72.8 %	1436 100 %

Taulukko 45c. Oletko kokenut, että sinua on syrjitty koulutuksessa muuten?

	En	Kyllä	Ei koske minua	Yhteensä
Aistivamma	32 20.1 %	12 7.5 %	115 72.3 %	159 100 %
Muu vamma	26 12.9 %	27 13.4 %	149 73.8 %	202 100 %
Fyysinen vamma	99 18.5 %	38 7.1 %	399 74.4 %	536 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	34 22.2 %	31 20.3 %	88 57.5 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	23 14.9 %	7 4.5 %	124 80.5 %	154 100 %
Kehitysvamma	34 18.5 %	33 17.9 %	117 63.6 %	184 100 %
Viittomakieli	14 29.2 %	8 16.7 %	26 54.2 %	48 100 %
Kaikki	262 18.2 %	156 10.9 %	1018 70.9 %	1436 100 %

Taulukko 46a. Oletko kokenut, että sinua on syrjitty työelämään pääsyssä tai työnhaussa?

	En	Kyllä	Ei koske minua	Yhteensä
Aistivamma	18 11.3 %	32 20.1 %	109 68.6 %	159 100 %
Muu vamma	22 10.9 %	37 18.3 %	143 70.8 %	202 100 %
Fyysinen vamma	71 13.2 %	71 13.2 %	394 73.5 %	536 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	19 12.4 %	31 20.3 %	103 67.3 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	13 8.4 %	19 12.3 %	122 79.2 %	154 100 %
Kehitysvamma	29 15.8 %	27 14.7 %	128 69.6 %	184 100 %
Viittomakieli	9 18.8 %	20 41.7 %	19 39.6 %	48 100 %
Kaikki	181 12.6 %	237 16.5 %	1018 70.9 %	1436 100 %

Taulukko 46b. Oletko kokenut, että sinua on syrjitty työelämään liittyvissä mukautuksissa?

	En	Kyllä	Ei koske minua	Yhteensä
Aistivamma	27 17.0 %	33 20.8 %	99 62.3 %	159 100 %
Muu vamma	27 13.4 %	46 22.8 %	129 63.9 %	202 100 %
Fyysinen vamma	94 17.5 %	58 10.8 %	384 71.6 %	536 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	24 15.7 %	20 13.1 %	109 71.2 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	16 10.4 %	19 12.3 %	119 77.3 %	154 100 %
Kehitysvamma	38 20.7 %	21 11.4 %	125 67.9 %	184 100 %
Viittomakieli	13 27.1 %	13 27.1 %	22 45.8 %	48 100 %
Kaikki	239 16.6 %	210 14.6 %	987 68.7 %	1436 100 %

Taulukko 46c. Oletko kokenut, että sinua on syrjitty työelämässä muuten?

	En	Kyllä	Ei koske minua	Yhteensä
Aistivamma	29 18.2 %	35 22.0 %	95 59.7 %	159 100 %
Muu vamma	23 11.4 %	53 26.2 %	126 62.4 %	202 100 %
Fyysinen vamma	104 19.4 %	54 10.1 %	378 70.5 %	536 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	26 17.0 %	21 13.7 %	106 69.3 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	17 11.0 %	17 11.0 %	120 77.9 %	154 100 %
Kehitysvamma	37 20.1 %	26 14.1 %	121 65.8 %	184 100 %
Viittomakieli	13 27.1 %	15 31.3 %	20 41.7 %	48 100 %
Kaikki	249 17.3 %	221 15.4 %	966 67.3 %	1436 100 %

Taulukko 47. Oletko kokenut, että sinua on syrjitty tiedonsaannissa ja/tai kommunikaatiossa?

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	85 53.5 %	74 46.5 %	159 100 %
Muu vamma	128 64.3 %	71 35.7 %	199 100 %
Fyysinen vamma	407 76.2 %	127 23.8 %	534 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	88 58.3 %	63 41.7 %	151 100 %
Kognitiivinen vamma	94 62.3 %	57 37.7 %	151 100 %
Kehitysvamma	110 59.8 %	74 40.2 %	184 100 %
Viittomakieli	10 20.8 %	38 79.2 %	48 100 %
Kaikki	922 64.7 %	504 35.3 %	1426 100 %

Millä elämän osa-alueella olet kokenut syrjintää kieleesi tai kommunikointiin liittyen viimeisen kahden vuoden aikana.

Taulukko 48a. Oletko kokenut syrjintää kieleen tai kommunikaatioon liittyen: Viranomaisasioissa

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	141 88.7 %	18 11.3 %	159 100 %
Muu vamma	176 88.0 %	24 12.0 %	200 100 %
Fyysinen vamma	491 91.9 %	43 8.1 %	534 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	126 83.4 %	25 16.6 %	151 100 %
Kognitiivinen vamma	124 82.1 %	27 17.9 %	151 100 %
Kehitysvamma	159 85.5 %	27 14.5 %	186 100 %
Viittomakieli	29 60.4 %	19 39.6 %	48 100 %
Kaikki	1246 87.2 %	183 12.8 %	1429 100 %

Taulukko 48b. Oletko kokenut syrjintää kieleen tai kommunikaatioon liittyen: Sosiaalipalveluissa

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	146 91.8 %	13 8.2 %	159 100 %
Muu vamma	174 87.0 %	26 13.0 %	200 100 %
Fyysinen vamma	484 90.6 %	50 9.4 %	534 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	125 82.8 %	26 17.2 %	151 100 %
Kognitiivinen vamma	123 81.5 %	28 18.5 %	151 100 %
Kehitysvamma	151 81.2 %	35 18.8 %	186 100 %
Viittomakieli	37 77.1 %	11 22.9 %	48 100 %
Kaikki	1240 86.8 %	189 13.2 %	1429 100 %

Taulukko 48c. Oletko kokenut syrjintää kieleen tai kommunikaatioon liittyen: Terveyspalveluissa

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	133 83.6 %	26 16.4 %	159 100 %
Muu vamma	163 81.5 %	37 18.5 %	200 100 %
Fyysinen vamma	482 90.3 %	52 9.7 %	534 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	124 82.1 %	27 17.9 %	151 100 %
Kognitiivinen vamma	122 80.8 %	29 19.2 %	151 100 %
Kehitysvamma	153 82.3 %	33 17.7 %	186 100 %
Viittomakieli	30 62.5 %	18 37.5 %	48 100 %
Kaikki	1207 84.5 %	222 15.5 %	1429 100 %

Taulukko 48d. Oletko kokenut syrjintää kieleen tai kommunikaatioon liittyen: Koulussa tai opiskelussa

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	149 93.7 %	10 6.3 %	159 100 %
Muu vamma	189 94.5 %	11 5.5 %	200 100 %
Fyysinen vamma	526 98.5 %	8 1.5 %	534 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	137 90.7 %	14 9.3 %	151 100 %
Kognitiivinen vamma	148 98.0 %	3 2.0 %	151 100 %
Kehitysvamma	163 87.6 %	23 12.4 %	186 100 %
Viittomakieli	45 93.8 %	3 6.3 %	48 100 %
Kaikki	1357 95.0 %	72 5.0 %	1429 100 %

Taulukko 48e. Oletko kokenut syrjintää kieleen tai kommunikaatioon liittyen: Työelämässä

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	141 88.7 %	18 11.3 %	159 100 %
Muu vamma	186 93.0 %	14 7.0 %	200 100 %
Fyysinen vamma	525 98.3 %	9 1.7 %	534 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	145 96.0 %	6 4.0 %	151 100 %
Kognitiivinen vamma	143 94.7 %	8 5.3 %	151 100 %
Kehitysvamma	174 93.5 %	12 6.5 %	186 100 %
Viittomakieli	34 70.8 %	14 29.2 %	48 100 %
Kaikki	1348 94.3 %	81 5.7 %	1429 100 %

Taulukko 48f. Oletko kokenut syrjintää kieleen tai kommunikaatioon liittyen: Harrastus- tai vapaa-ajan toiminnassa

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	141 88.7 %	18 11.3 %	159 100 %
Muu vamma	184 92.0 %	16 8.0 %	200 100 %
Fyysinen vamma	505 94.6 %	29 5.4 %	534 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	137 90.7 %	14 9.3 %	151 100 %
Kognitiivinen vamma	141 93.4 %	10 6.6 %	151 100 %
Kehitysvamma	163 87.6 %	23 12.4 %	186 100 %
Viittomakieli	40 91.7 %	8 16.7 %	48 100 %
Kaikki	1311 91.7 %	118 8.3 %	1429 100 %

Taulukko 48g. Oletko kokenut syrjintää kieleen tai kommunikaatioon liittyen: Muualla

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	145 91.2 %	14 8.8 %	159 100 %
Muu vamma	189 94.5 %	11 5.5 %	200 100 %
Fyysinen vamma	525 98.3 %	9 1.7 %	534 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	143 94.7 %	8 5.3 %	151 100 %
Kognitiivinen vamma	141 93.4 %	10 6.6 %	151 100 %
Kehitysvamma	173 93.0 %	13 7.0 %	186 100 %
Viittomakieli	39 81.3 %	9 18.8 %	48 100 %
Kaikki	1355 94.8 %	74 5.2 %	1429 100 %

Esteettömyys ja saavutettavuus. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia seuraavissa?

Taulukko 49a. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Julkisissa tiloissa

	En lainkaan	Joskus	Melko usein	Jatkuvasti	Yhteensä
Aistivamma	19 11.0 %	76 44.2 %	42 24.4 %	35 20.3 %	172 100 %
Muu vamma	39 17.7 %	76 34.5 %	48 21.8 %	57 25.9 %	220 100 %
Fyysinen vamma	79 14.1 %	225 40.2 %	143 25.5 %	113 20.2 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	56 34.1 %	60 36.6 %	31 18.9 %	17 10.4 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	68 42.2 %	60 37.3 %	17 10.6 %	16 9.9 %	161 100 %
Kehitysvamma	71 25.7 %	74 37.2 %	28 14.1 %	26 13.1 %	199 100 %
Viittomakieli	4 8.2 %	22 44.9 %	12 24.5 %	11 22.4 %	49 100 %
Kaikki	336 22.0 %	593 38.9 %	321 21.0 %	275 18.0 %	1525 100 %

Taulukko 49b. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Oppilaitoksissa

	En lainkaan	Joskus	Melko usein	Jatkuvasti	Yhteensä
Aistivamma	83 48.3 %	51 29.7 %	23 13.4 %	15 8.7 %	172 100 %
Muu vamma	119 54.1 %	48 21.8 %	16 7.3 %	37 16.8 %	220 100 %
Fyysinen vamma	278 49.6 %	173 30.9 %	69 12.3 %	40 7.1 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	87 53.0 %	36 22.0 %	16 9.8 %	25 15.2 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	117 72.7 %	26 16.1 %	13 8.1 %	5 3.1 %	161 100 %
Kehitysvamma	123 61.8 %	41 20.6 %	23 11.6 %	12 6.0 %	199 100 %
Viittomakieli	27 55.1 %	17 34.7 %	5 10.2 %	0 0.0 %	49 100 %
Kaikki	834 54.7 %	392 25.7 %	165 10.8 %	134 8.8 %	1525 100 %

Taulukko 49c. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Työpaikalla

	En lainkaan	Joskus	Melko usein	Jatkuvasti	Yhteensä
Aistivamma	100 58.1 %	40 23.3 %	22 12.8 %	10 5.8 %	172 100 %
Muu vamma	133 60.5 %	32 14.5 %	27 12.3 %	28 12.7 %	220 100 %
Fyysinen vamma	339 60.5 %	118 21.1 %	59 10.5 %	44 7.9 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	115 70.1 %	32 19.5 %	10 6.1 %	7 4.3 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	120 74.5 %	30 18.6 %	8 5.0 %	3 1.9 %	161 100 %
Kehitysvamma	137 68.8 %	32 16.1 %	15 7.5 %	15 7.5 %	199 100 %
Viittomakieli	19 38.8 %	22 44.9 %	5 10.2 %	3 6.1 %	49 100 %
Kaikki	963 63.1 %	306 20.1 %	146 9.6 %	110 7.2 %	1525 100 %

Taulukko 49d. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Joukkoliikenteessä

	En lainkaan	Joskus	Melko usein	Jatkuvasti	Yhteensä
Aistivamma	39 22.7 %	56 32.6 %	34 19.8 %	43 25.0 %	172 100 %
Muu vamma	53 24.1 %	58 26.4 %	44 20.0 %	62 29.5 %	220 100 %
Fyysinen vamma	129 23.0 %	166 29.6 %	112 20.0 %	153 27.3 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	75 45.7 %	50 30.5 %	22 13.4 %	17 10.4 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	79 49.1 %	42 26.1 %	31 19.3 %	9 5.6 %	161 100 %
Kehitysvamma	79 39.7 %	62 31.2 %	32 16.1 %	26 13.1 %	199 100 %
Viittomakieli	9 18.4 %	19 38.8 %	16 32.7 %	5 10.2 %	49 100 %
Kaikki	463 30.4 %	453 29.7 %	291 19.1 %	318 20.9 %	1525 100 %

Taulukko 49e. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Katu- ja puistoalueilla

	En lainkaan	Joskus	Melko usein	Jatkuvasti	Yhteensä
Aistivamma	47 27.3 %	55 32.0 %	40 23.3 %	30 17.4 %	172 100 %
Muu vamma	58 26.4 %	69 31.4 %	43 19.5 %	50 22.7 %	220 100 %
Fyysinen vamma	97 17.3 %	190 33.9 %	144 25.7 %	129 23.0 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	91 55.5 %	38 23.2 %	24 14.6 %	11 6.7 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	80 49.7 %	48 29.8 %	23 14.3 %	10 6.2 %	161 100 %
Kehitysvamma	97 48.7 %	54 27.1 %	26 13.1 %	22 11.1 %	199 100 %
Viittomakieli	22 44.9 %	19 38.8 %	6 12.2 %	2 4.1 %	49 100 %
Kaikki	492 32.3 %	473 31.0 %	306 20.1 %	254 16.7 %	1525 100 %

Taulukko 49f. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Opasteissa

	En lainkaan	Joskus	Melko usein	Jatkuvasti	Yhteensä
Aistivamma	44 25.6 %	50 29.1 %	38 22.1 %	40 23.3 %	172 100 %
Muu vamma	111 50.5 %	64 29.1 %	33 15.0 %	12 5.5 %	220 100 %
Fyysinen vamma	253 45.2 %	192 34.3 %	69 12.3 %	46 8.2 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	96 58.5 %	38 23.2 %	20 12.2 %	10 6.1 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	79 49.1 %	46 28.6 %	27 16.8 %	9 5.6 %	161 100 %
Kehitysvamma	94 47.2 %	56 28.1 %	21 10.6 %	28 14.1 %	199 100 %
Viittomakieli	21 42.9 %	19 38.8 %	7 14.3 %	2 4.1 %	49 100 %
Kaikki	698 45.8 %	465 30.5 %	215 14.1 %	147 9.6 %	1525 100 %

Taulukko 49g. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Tulkkauksessa

	En lainkaan	Joskus	Melko usein	Jatkuvasti	Yhteensä
Aistivamma	120 69.8 %	31 18.0 %	14 8.1 %	7 4.1 %	172 100 %
Muu vamma	200 90.9 %	14 6.4 %	3 1.4 %	3 1.4 %	220 100 %
Fyysinen vamma	497 88.8 %	39 7.0 %	16 2.9 %	8 1.4 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	133 81.1 %	16 9.8 %	7 4.3 %	8 4.9 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	134 83.2 %	22 13.7 %	2 1.2 %	3 1.9 %	161 100 %
Kehitysvamma	128 64.3 %	29 14.6 %	20 10.1 %	22 11.1 %	199 100 %
Viittomakieli	17 34.7 %	17 34.7 %	11 22.4 %	4 8.2 %	49 100 %
Kaikki	1229 80.6 %	168 11.0 %	73 4.8 %	55 3.6 %	1525 100 %

Taulukko 49h. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Tiedotuksessa ja viestinnässä

	En lainkaan	Joskus	Melko usein	Jatkuvasti	Yhteensä
Aistivamma	34 19.8 %	62 36.0 %	45 26.2 %	31 18.0 %	172 100 %
Muu vamma	98 44.5 %	63 28.6 %	32 14.5 %	27 12.3 %	220 100 %
Fyysinen vamma	282 50.4 %	174 31.1 %	66 11.8 %	38 6.8 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	66 40.2 %	51 31.1 %	32 19.5 %	15 9.1 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	68 42.2 %	55 34.2 %	25 15.5 %	13 8.1 %	161 100 %
Kehitysvamma	67 33.7 %	62 31.2 %	39 19.6 %	31 15.6 %	199 100 %
Viittomakieli	9 18.4 %	12 24.5 %	14 28.6 %	14 28.6 %	49 100 %
Kaikki	624 40.9 %	479 31.4 %	253 16.6 %	169 11.1 %	1525 100 %

Taulukko 49i. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Internetissä ja muussa tietoliikenteessä

	En lainkaan	Joskus	Melko usein	Jatkuvasti	Yhteensä
Aistivamma	49 28.5 %	51 29.7 %	39 22.7 %	33 19.2 %	172 100 %
Muu vamma	122 55.5 %	53 24.1 %	21 9.5 %	24 10.9 %	220 100 %
Fyysinen vamma	344 61.4 %	148 26.4 %	46 8.2 %	22 3.9 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	83 50.6 %	46 28.0 %	24 14.6 %	11 6.7 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	79 49.1 %	48 29.8 %	20 12.4 %	14 8.7 %	161 100 %
Kehitysvamma	87 43.7 %	56 28.1 %	31 15.6 %	25 12.6 %	199 100 %
Viittomakieli	15 30.6 %	19 38.8 %	11 22.4 %	4 8.2 %	49 100 %
Kaikki	779 51.1 %	421 27.6 %	192 12.6 %	133 8.7 %	1525 100 %

Taulukko 49j. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Hätä- ja pelastuspalveluissa

	En lainkaan	Joskus	Melko usein	Jatkuvasti	Yhteensä
Aistivamma	132 76.7 %	27 15.7 %	7 4.1 %	6 3.5 %	172 100 %
Muu vamma	172 78.2 %	28 12.7 %	10 4.5 %	10 4.5 %	220 100 %
Fyysinen vamma	410 73.2 %	103 18.4 %	28 5.0 %	19 3.4 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	123 75.0 %	29 17.7 %	9 5.5 %	3 1.8 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	125 77.6 %	29 18.0 %	4 2.5 %	3 1.9 %	161 100 %
Kehitysvamma	146 73.4 %	27 13.6 %	11 5.5 %	15 7.5 %	199 100 %
Viittomakieli	16 32.7 %	14 28.6 %	14 28.6 %	5 10.2 %	49 100 %
Kaikki	1124 73.7 %	257 16.9 %	83 5.4 %	61 4.0 %	1525 100 %

Taulukko 49k. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Kotona

	En lainkaan	Joskus	Melko usein	Jatkuvasti	Yhteensä
Aistivamma	90 52.3 %	59 34.3 %	13 7.6 %	10 5.8 %	172 100 %
Muu vamma	87 39.5 %	72 32.7 %	37 16.8 %	24 10.9 %	220 100 %
Fyysinen vamma	261 46.6 %	189 33.8 %	67 12.0 %	43 7.7 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	97 59.1 %	36 22.0 %	17 10.4 %	14 8.5 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	82 50.9 %	48 29.8 %	18 11.2 %	13 8.1 %	161 100 %
Kehitysvamma	120 60.3 %	55 27.6 %	11 5.5 %	13 6.5 %	199 100 %
Viittomakieli	30 61.2 %	12 24.5 %	3 6.1 %	4 8.2 %	49 100 %
Kaikki	767 50.3 %	471 30.9 %	166 10.9 %	121 7.9 %	1525 100 %

Taulukko 49l. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia: Ystävien ja sukulaisten luona

	En lainkaan	Joskus	Melko usein	Jatkuvasti	Yhteensä
Aistivamma	57 33.1 %	82 47.7 %	24 14.0 %	9 5.2 %	172 100 %
Muu vamma	69 31.4 %	72 32.7 %	46 20.9 %	33 15.0 %	220 100 %
Fyysinen vamma	154 27.5 %	202 36.1 %	136 24.3 %	68 12.1 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	67 40.9 %	55 33.5 %	26 15.9 %	16 9.8 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	70 43.5 %	54 33.5 %	28 17.4 %	9 5.6 %	161 100 %
Kehitysvamma	103 51.8 %	61 30.7 %	21 10.6 %	14 7.0 %	199 100 %
Viittomakieli	17 34.7 %	22 44.9 %	8 16.3 %	2 4.1 %	49 100 %
Kaikki	537 35.2 %	548 35.9 %	289 19.0 %	151 9.9 %	1525 100 %

Taulukko 50. Köyhyyden kokeminen: Oletko kokenut köyhyyttä?

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	84 52.8 %	75 47.2 %	159 100 %
Muu vamma	75 37.1 %	127 62.9 %	202 100 %
Fyysinen vamma	262 48.8 %	275 51.2 %	537 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	44 28.8 %	109 71.2 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	57 37.0 %	97 63.0 %	154 100 %
Kehitysvamma	112 60.5 %	73 39.5 %	185 100 %
Viittomakieli	31 64.6 %	17 35.4 %	48 100 %
Kaikki	665 46.2 %	773 53.8 %	1438 100 %

Ovatko seuraavat asiat vaarantuneet köyhyydestäsi johtuen? (Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon)

Taulukko 51a. Vaarantunut köyhyyden takia: Asuminen

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	131 82.4 %	28 17.6 %	159 100 %
Muu vamma	130 64.4 %	72 35.6 %	202 100 %
Fyysinen vamma	410 76.4 %	127 23.6 %	537 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	101 66.0 %	52 34.0 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	91 59.1 %	63 40.9 %	154 100 %
Kehitysvamma	163 88.1 %	22 11.9 %	185 100 %
Viittomakieli	38 79.2 %	10 20.8 %	48 100 %
Kaikki	1064 74.0 %	374 26.0 %	1438 100 %

Taulukko 51b. Vaarantunut köyhyyden takia: Terveellinen ruoka

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	113 71.1 %	46 28.9 %	159 100 %
Muu vamma	107 53.0 %	95 47.0 %	202 100 %
Fyysinen vamma	360 67.0 %	177 33.0 %	537 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	79 51.6 %	74 48.4 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	80 51.9 %	74 48.1 %	154 100 %
Kehitysvamma	154 83.2 %	31 16.8 %	185 100 %
Viittomakieli	38 79.2 %	10 20.8 %	48 100 %
Kaikki	931 64.7 %	507 35.3 %	1438 100 %

Taulukko 51c. Vaarantunut köyhyyden takia: Vaatteet

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	117 73.6 %	42 26.4 %	159 100 %
Muu vamma	111 55.0 %	91 45.0 %	202 100 %
Fyysinen vamma	369 68.7 %	168 31.3 %	537 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	85 55.6 %	68 44.4 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	86 55.8 %	68 44.2 %	154 100 %
Kehitysvamma	144 77.8 %	41 22.2 %	185 100 %
Viittomakieli	39 81.3 %	9 18.8 %	48 100 %
Kaikki	951 66.1 %	487 33.9 %	1438 100 %

Taulukko 51d. Vaarantunut köyhyyden takia: Perus- ja sosiaalipalvelujen saaminen

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	138 86.8 %	21 13.2 %	159 100 %
Muu vamma	149 73.8 %	53 26.2 %	202 100 %
Fyysinen vamma	444 82.7 %	93 17.3 %	537 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	110 71.9 %	43 28.1 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	114 74.0 %	40 26.0 %	154 100 %
Kehitysvamma	168 90.8 %	17 9.2 %	185 100 %
Viittomakieli	44 91.7 %	4 8.3 %	48 100 %
Kaikki	1167 81.2 %	271 18.8 %	1438 100 %

Taulukko 51e. Vaarantunut köyhyyden takia: Terveystenhuolto

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	124 78.0 %	35 22.0 %	159 100 %
Muu vamma	118 58.4 %	84 41.6 %	202 100 %
Fyysinen vamma	392 73.0 %	145 27.0 %	537 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	88 57.5 %	65 42.5 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	90 58.4 %	64 41.6 %	154 100 %
Kehitysvamma	164 88.6 %	21 11.4 %	185 100 %
Viittomakieli	39 81.3 %	9 18.8 %	48 100 %
Kaikki	1015 70.6 %	423 29.4 %	1438 100 %

Taulukko 51f. Vaarantunut köyhyyden takia: Välttämättömät lääkkeet ja hoitotarvikkeet

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	127 79.9 %	32 20.1 %	159 100 %
Muu vamma	115 56.9 %	87 43.1 %	202 100 %
Fyysinen vamma	382 71.1 %	155 28.9 %	537 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	94 61.4 %	59 38.6 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	94 61.0 %	60 38.6 %	154 100 %
Kehitysvamma	170 91.9 %	15 8.1 %	185 100 %
Viittomakieli	40 83.3 %	8 16.7 %	48 100 %
Kaikki	1022 71.1 %	416 28.9 %	1438 100 %

Taulukko 51g. Vaarantunut köyhyyden takia: Liikkuminen kodin ulkopuolella

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	117 73.6 %	42 26.4 %	159 100 %
Muu vamma	116 57.4 %	86 42.6 %	202 100 %
Fyysinen vamma	360 67.0 %	117 33.0 %	537 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	91 59.5 %	62 40.5 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	87 56.5 %	67 43.5 %	154 100 %
Kehitysvamma	149 80.5 %	36 19.5 %	185 100 %
Viittomakieli	40 83.3 %	8 16.7 %	48 100 %
Kaikki	960 66.8 %	478 33.2 %	1438 100 %

Taulukko 51h. Vaarantunut köyhyyden takia: Vapaa-ajan vietto

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	105 66.0 %	54 34.0 %	159 100 %
Muu vamma	96 47.5 %	106 52.5 %	202 100 %
Fyysinen vamma	323 60.1 %	214 39.9 %	537 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	70 45.8 %	83 54.2 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	73 47.4 %	81 52.6 %	154 100 %
Kehitysvamma	129 69.7 %	56 30.3 %	185 100 %
Viittomakieli	36 75.0 %	12 25.0 %	48 100 %
Kaikki	832 57.9 %	606 42.1 %	1438 100 %

Taulukko 51i. Vaarantunut köyhyyden takia: Perhe- ja ystävyssuhteiden ylläpito

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	134 84.3 %	25 15.7 %	159 100 %
Muu vamma	120 59.4 %	82 40.6 %	202 100 %
Fyysinen vamma	384 71.5 %	153 28.5 %	537 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	90 58.8 %	63 41.2 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	85 55.2 %	69 44.8 %	154 100 %
Kehitysvamma	159 85.9 %	26 14.1 %	185 100 %
Viittomakieli	45 93.8 %	3 6.3 %	48 100 %
Kaikki	1017 70.7 %	421 29.3 %	1438 100 %

Taulukko 51j. Vaarantunut köyhyyden takia: Opiskelu tai koulutus

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	144 90.6 %	15 9.4 %	159 100 %
Muu vamma	173 85.6 %	29 14.4 %	202 100 %
Fyysinen vamma	487 90.7 %	50 9.3 %	537 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	116 75.8 %	37 24.2 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	139 90.3 %	15 9.7 %	154 100 %
Kehitysvamma	174 94.1 %	11 5.9 %	185 100 %
Viittomakieli	43 89.6 %	5 10.4 %	48 100 %
Kaikki	1276 88.7 %	162 11.3 %	1438 100 %

Taulukko 51k. Vaarantunut köyhyyden takia: Oikeuksien ajaminen

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	136 85.5 %	23 14.5 %	159 100 %
Muu vamma	158 78.2 %	44 21.8 %	202 100 %
Fyysinen vamma	447 83.2 %	90 16.8 %	537 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	116 75.8 %	37 24.2 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	94 61.0 %	60 39.0 %	154 100 %
Kehitysvamma	171 92.4 %	14 7.6 %	185 100 %
Viittomakieli	45 93.8 %	3 6.3 %	48 100 %
Kaikki	1167 81.2 %	271 18.8 %	1438 100 %

Taulukko 51l. Vaarantunut köyhyyden takia: Jokin muu

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	158 99.4 %	1 0.6 %	159 100 %
Muu vamma	188 93.1 %	14 6.9 %	202 100 %
Fyysinen vamma	525 97.8 %	12 2.2 %	537 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	145 94.8 %	8 5.2 %	153 100 %
Kognitiivinen vamma	137 89.0 %	17 11.0 %	154 100 %
Kehitysvamma	180 97.3 %	5 2.7 %	185 100 %
Viittomakieli	46 95.8 %	2 4.2 %	48 100 %
Kaikki	1379 95.9 %	59 4.1 %	1438 100 %

Taulukko 52. Tiedätkö, miten toimitaisit yleisessä vaaratilanteessa? (Esim. vesi- ja sähkökatkokset, luonnonkatastrofit)

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	60 34.9 %	112 65.1 %	172 100 %
Muu vamma	62 28.2 %	158 71.8 %	220 100 %
Fyysinen vamma	182 32.5 %	378 67.5 %	560 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	64 39.0 %	100 61.0 %	164 100 %
Kognitiivinen vamma	45 28.0 %	116 72.0 %	161 100 %
Kehitysvamma	117 58.8 %	82 41.2 %	199 100 %
Viittomakieli	24 49.0 %	25 51.0 %	49 100 %
Kaikki	554 36.3 %	971 63.7 %	1252 100 %

Taulukko 53. Oletko saanut itse valita asumisjärjestelysi? (Esim. missä ja kenen kanssa asut)

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	8 4.7 %	161 95.3 %	169 100 %
Muu vamma	36 16.7 %	180 83.3 %	216 100 %
Fyysinen vamma	36 6.5 %	522 93.5 %	558 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	25 15.5 %	136 84.5 %	161 100 %
Kognitiivinen vamma	16 10.1 %	143 89.9 %	159 100 %
Kehitysvamma	80 41.7 %	112 58.3 %	192 100 %
Viittomakieli	4 13.6 %	45 86.4 %	49 100 %
Kaikki	205 13.4 %	1299 85.2 %	1504 100 %

Taulukko 54. Henkilökohtainen apu. Tarvitsetko henkilökohtaista apua?

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	70 41.4 %	99 58.6 %	169 100 %
Muu vamma	77 35.6 %	139 64.4 %	216 100 %
Fyysinen vamma	119 21.3 %	439 78.7 %	558 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	60 37.3 %	101 62.7 %	161 100 %
Kognitiivinen vamma	63 39.6 %	96 60.4 %	159 100 %
Kehitysvamma	34 17.8 %	157 82.2 %	191 100 %
Viittomakieli	34 69.4 %	15 30.6 %	49 100 %
Kaikki	457 30.4 %	1046 69.6 %	1503 100.0 %

Taulukko 55. Saatko mielestäsi riittävästi henkilökohtaista apua?

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	37 38.1 %	60 61.9 %	97 100 %
Muu vamma	62 45.3 %	75 54.7 %	137 100 %
Fyysinen vamma	150 33.5 %	289 65.8 %	439 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	54 54.0 %	46 46.0 %	100 100 %
Kognitiivinen vamma	54 56.3 %	42 43.8 %	96 100 %
Kehitysvamma	84 53.8 %	72 46.2 %	156 100 %
Viittomakieli	7 50.0 %	7 50.0 %	14 100 %
Kaikki	448 43.1 %	591 56.9 %	1039 100.0 %

Taulukko 56. Saatko henkilökohtaista apua juuri sinulle sopivalla tavalla järjestettynä?

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	32 33.0 %	65 67.0 %	97 100 %
Muu vamma	54 39.4 %	83 60.6 %	137 100 %
Fyysinen vamma	133 30.2 %	307 69.8 %	440 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	55 55.0 %	45 45.0 %	100 100 %
Kognitiivinen vamma	53 55.2 %	43 44.8 %	96 100 %
Kehitysvamma	72 45.0 %	88 55.0 %	160 100 %
Viittomakieli	5 35.7 %	9 64.3 %	14 100 %
Kaikki	404 38.7 %	640 61.3 %	1044 100.0 %

Kuljetuspalvelu

Taulukko 57. Tarvitsetko kuljetuspalvelua?

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	60 35.9 %	107 64.1 %	167 100 %
Muu vamma	90 42.5 %	122 57.5 %	212 100 %
Fyysinen vamma	116 20.8 %	441 79.2 %	557 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	91 56.9 %	69 43.1 %	160 100 %
Kognitiivinen vamma	77 48.4 %	82 51.6 %	159 100 %
Kehitysvamma	50 25.4 %	147 74.6 %	197 100 %
Viittomakieli	34 70.8 %	14 29.2 %	48 100 %
Kaikki	518 34.5 %	982 65.5 %	1500 100.0 %

Taulukko 58. Saatto mielestäsi riittävästi kuljetuspalvelua?

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	42 39.6 %	64 60.4 %	106 100 %
Muu vamma	47 38.5 %	75 61.5 %	122 100 %
Fyysinen vamma	179 40.6 %	262 59.4 %	441 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	34 50.0 %	34 50.0 %	68 100 %
Kognitiivinen vamma	43 53.1 %	38 46.9 %	81 100 %
Kehitysvamma	54 36.7 %	93 63.3 %	147 100 %
Viittomakieli	6 42.9 %	8 57.1 %	14 100 %
Kaikki	405 41.4 %	574 58.6 %	979 100.0 %

Taulukko 59. Saatto kuljetuspalvelua juuri sinulle sopivalla tavalla järjestettynä?

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	41 38.3 %	66 61.7 %	107 100 %
Muu vamma	56 45.9 %	66 54.1 %	122 100 %
Fyysinen vamma	179 40.6 %	262 59.4 %	441 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	36 52.9 %	32 47.1 %	68 100 %
Kognitiivinen vamma	34 42.0 %	47 58.0 %	81 100 %
Kehitysvamma	51 34.7 %	96 65.3 %	147 100 %
Viittomakieli	7 50.0 %	7 50.0 %	14 100 %
Kaikki	404 41.2 %	576 58.8 %	980 100.0 %

Liikkumisen apuvälineet

Taulukko 60. Tarvitsetko liikkumiseen apuvälineitä?

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	70 42.2 %	96 57.8 %	166 100 %
Muu vamma	89 42.2 %	122 57.8 %	211 100 %
Fyysinen vamma	81 14.5 %	476 85.5 %	557 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	108 67.9 %	51 32.1 %	159 100 %
Kognitiivinen vamma	107 67.7 %	51 32.3 %	158 100 %
Kehitysvamma	139 72.0 %	54 28.0 %	193 100 %
Viittomakieli	40 83.3 %	8 16.7 %	48 100 %
Kaikki	634 42.5 %	858 57.5 %	1492 100.0 %

Taulukko 61. Onko sinulla juuri sinulle sopivat apuvälineet liikkumiseen?

	Ei	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	10 10.6 %	84 89.4 %	94 100 %
Muu vamma	37 30.3 %	85 69.7 %	122 100 %
Fyysinen vamma	98 20.6 %	377 79.4 %	457 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	15 29.4 %	36 70.6 %	51 100 %
Kognitiivinen vamma	18 36.0 %	32 64.0 %	50 100 %
Kehitysvamma	17 32.1 %	36 67.9 %	53 100 %
Viittomakieli	1 12.5 %	7 87.5 %	8 100 %
Kaikki	196 23.0 %	657 77.0 %	853 100.0 %

Taulukko 62. Oletko saanut tarvitsemaasi liikkumistaidon ohjausta?

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	29 30.9 %	65 69.1 %	94 100 %
Muu vamma	51 41.8 %	71 58.2 %	122 100 %
Fyysinen vamma	171 36.0 %	304 64.0 %	475 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	22 43.1 %	29 56.9 %	51 100 %
Kognitiivinen vamma	16 32.0 %	34 68.0 %	50 100 %
Kehitysvamma	19 35.8 %	34 64.2 %	53 100 %
Viittomakieli	0 0.0 %	8 100 %	8 100 %
Kaikki	308 36.1 %	545 63.9 %	853 100.0 %

Muut tukipalvelut

Taulukko 63. Tarvitsetko itsenäistä elämää varten muunlaisia tukipalveluita kuin henkilökohtaista apua ja kuljetuspalveluita? (Esimerkiksi fysioterapia, asunnon muutostöitä, sopeutumisvalmennusta tai tulkkipalveluita).

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	61 37.7 %	101 62.3 %	162 100 %
Muu vamma	50 23.7 %	161 76.3 %	211 100 %
Fyysinen vamma	82 14.8 %	471 85.2 %	553 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	53 33.5 %	105 66.5 %	158 100 %
Kognitiivinen vamma	40 25.8 %	115 74.2 %	155 100 %
Kehitysvamma	80 41.7 %	112 58.3 %	192 100 %
Viittomakieli	5 10.4 %	43 89.6 %	48 100 %
Kaikki	371 25.1 %	1108 74.9 %	1479 100.0 %

Taulukko 64. Saatto sellaiset tarvitsemasi muut tukipalvelut (esim. fysioterapia, asunnon muutostyöt, sopeutumisvalmennus ja tulkkipalvelut), että voit elää itsenäisesti kokematta itseäsi eristetyksi?

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	35 34.3 %	67 65.7 %	102 100 %
Muu vamma	81 50.6 %	79 49.4 %	160 100 %
Fyysinen vamma	152 32.3 %	318 67.7 %	470 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	60 57.1 %	45 42.9 %	105 100 %
Kognitiivinen vamma	58 50.4 %	57 49.6 %	115 100 %
Kehitysvamma	64 57.1 %	48 42.9 %	112 100 %
Viittomakieli	9 20.9 %	34 79.1 %	43 100 %
Kaikki	459 41.5 %	648 58.5 %	1107 100.0 %

Tuki kulttuuri- ja kieli-identiteettiin

Taulukko 65. Koetko tarvitsevasi kulttuuri- ja kieli-identiteettiisi liittyvää tukea?

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	133 83.6 %	26 16.4 %	159 100 %
Muu vamma	185 93.9 %	12 6.1 %	197 100 %
Fyysinen vamma	487 91.9 %	43 8.1 %	530 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	121 81.2 %	28 18.8 %	149 100 %
Kognitiivinen vamma	134 88.7 %	17 11.3 %	151 100 %
Kehitysvamma	140 77.3 %	41 22.7 %	181 100 %
Viittomakieli	27 56.3 %	21 43.8 %	48 100 %
Kaikki	1227 86.7 %	188 13.3 %	1415 100 %

Taulukko 66. Oletko saanut tarvitsemaasi kulttuuri- ja kieli-identiteettiisi liittyvää tukea?

	En ollenkaan	Melko vähän	Melko paljon	Paljon	Yhteensä
Aistivamma	6 23.1 %	12 46.2 %	6 23.1 %	2 7.7 %	26 100 %
Muu vamma	8 66.7 %	4 33.3 %	0 0.0 %	0 0.0 %	12 100 %
Fyysinen vamma	17 38.6 %	17 38.6 %	8 18.2 %	2 4.5 %	44 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	7 25.0 %	13 46.4 %	6 21.4 %	2 7.1 %	28 100 %
Kognitiivinen vamma	13 81.3 %	2 12.5 %	1 6.3 %	0 0.0 %	16 100 %
Kehitysvamma	12 29.3 %	18 43.9 %	5 12.2 %	6 14.6 %	41 100 %
Viittomakieli	0 0.0 %	15 71.4 %	5 23.8 %	1 4.8 %	21 100 %
Kaikki	63 33.5 %	81 43.1 %	31 16.5 %	13 6.9 %	188 100 %

Puhetta tukevat ja korvaavat kommunikaatiokeinot

Taulukko 67. Koetko tarvitsevasi apua puhetta tukevien ja korvaavien kommunikointikeinojen käyttämiseen?

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	124 78.0 %	35 22.0 %	159 100 %
Muu vamma	176 89.3 %	21 10.7 %	197 100 %
Fyysinen vamma	493 93.0 %	37 7.0 %	530 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	107 71.8 %	42 28.2 %	149 100 %
Kognitiivinen vamma	117 78.0 %	33 22.0 %	150 100 %
Kehitysvamma	108 59.7 %	73 40.3 %	181 100 %
Viittomakieli	35 72.9 %	13 27.1 %	48 100 %
Kaikki	1160 82.0 %	254 18.0 %	1414 100 %

Taulukko 68. Oletko tarvittaessa saanut apua puhetta tukevien ja korvaavien kommunikointikeinojen käyttämiseen?

	En ollenkaan	Melko vähän	Melko paljon	Paljon	Yhteensä
Aistivamma	7 20.0 %	14 40.0 %	10 28.6 %	4 11.4 %	35 100 %
Muu vamma	14 66.7 %	4 19.0 %	2 9.5 %	1 4.8 %	21 100 %
Fyysinen vamma	8 22.2 %	16 44.4 %	7 19.4 %	5 13.9 %	36 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	15 36.6 %	13 31.7 %	9 22.0 %	4 9.8 %	41 100 %
Kognitiivinen vamma	15 45.5 %	12 36.4 %	6 18.2 %	0 0.0 %	33 100 %
Kehitysvamma	16 21.9 %	33 45.2 %	16 21.9 %	8 11.0 %	73 100 %
Viittomakieli	4 28.6 %	3 21.4 %	7 50.0 %	0 0.0 %	14 100 %
Kaikki	79 31.2 %	95 37.5 %	57 22.5 %	22 8.7 %	253 100 %

Kuntoutus

Taulukko 69. Tarvitsetko vammasi takia kuntoutusta?

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	55 34.4 %	105 65.6 %	160 100 %
Muu vamma	40 19.3 %	167 80.7 %	207 100 %
Fyysinen vamma	48 8.8 %	499 91.2 %	547 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	32 20.5 %	124 79.5 %	156 100 %
Kognitiivinen vamma	27 17.5 %	127 82.5 %	154 100 %
Kehitysvamma	78 41.1 %	112 58.9 %	190 100 %
Viittomakieli	33 68.8 %	15 31.3 %	48 100 %
Kaikki	313 21.4 %	1149 78.6 %	1462 100.0 %

Taulukko 70. Oletko saanut tarvitsemaasi kuntoutusta?

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	43 41.3 %	61 58.7 %	104 100 %
Muu vamma	86 52.4 %	78 47.6 %	164 100 %
Fyysinen vamma	183 36.9 %	313 63.1 %	496 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	63 51.2 %	60 48.8 %	123 100 %
Kognitiivinen vamma	74 58.3 %	53 41.7 %	127 100 %
Kehitysvamma	56 50.5 %	55 49.5 %	111 100 %
Viittomakieli	5 33.3 %	10 66.7 %	15 100 %
Kaikki	510 44.7 %	630 55.3 %	1140 100.0 %

Muita kuin liikkumisen apuvälineitä

Taulukko 71. Tarvitsetko vammasi takia muita kuin liikkumiseen tarkoitettuja apuvälineitä?

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	36 22.5 %	124 77.5 %	160 100 %
Muu vamma	72 35.1 %	133 64.9 %	205 100 %
Fyysinen vamma	213 39.2 %	331 60.8 %	544 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	95 60.9 %	61 39.1 %	156 100 %
Kognitiivinen vamma	84 54.5 %	70 45.5 %	154 100 %
Kehitysvamma	123 65.4 %	65 34.6 %	188 100 %
Viittomakieli	23 47.9 %	25 52.1 %	48 100 %
Kaikki	646 44.4 %	809 55.6 %	1455 100.0 %

Taulukko 72. Oletko saanut tilanteeseesi sopivat tarvitsemasi apuvälineet?

	En	Kyllä	Yhteensä
Aistivamma	22 17.7 %	102 82.3 %	124 100 %
Muu vamma	52 39.1 %	81 60.9 %	233 100 %
Fyysinen vamma	76 23.0 %	254 77.0 %	330 100 %
Neuropsykiatrinen häiriö	25 41.7 %	35 58.3 %	60 100 %
Kognitiivinen vamma	29 41.4 %	41 58.6 %	70 100 %
Kehitysvamma	22 33.8 %	43 66.2 %	65 100 %
Viittomakieli	5 20.0 %	20 80.0 %	25 100 %
Kaikki	231 28.6 %	576 71.4 %	807 100.0 %

Liite 1 Kyselyn saatekirje

YK:ssa hyväksyttiin vammaisten henkilöiden ihmisoikeuksia koskeva yleissopimus jo kymmenen vuotta sitten. Sopimus tuli sitovaksi osaksi Suomen lainsäädäntöä kesäkuussa 2016. Suomen valtio antaa ensimmäisen raporttinsa YK:lle kesäkuussa 2018 toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt vammaissopimuksen mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi.

Valtakunnalliset vammaisjärjestöt laativat rinnakkaisraportin, jossa arvioidaan vammaisten henkilöiden omasta näkökulmasta, miten YK:n vammaissopimuksen voimaantulo on vaikuttanut heidän elämäänsä. Kysely kattaa vammaissopimuksen aihealueet.

Rinnakkaisraporttia varten tarvitsemme vammaisilta henkilöiltä itseltään tietoja ja kokemuksia vuodesta 2016 lähtien. Vastatessasi kysymyksiin mieli vastauksiasi oman vammasi ja toimintarajoitteesi kannalta. Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisina. Voit siis kirjoittaa hyvinkin henkilökohtaisista kokemuksistasi. Kirjoita tiiviisti, koska vastaustila on teknisistä syistä rajallinen. Kyselyn lopussa on vielä avoin tila, johon voit täydentää tai lisätä omia kokemuksiasi.

Toivomme mahdollisimman monen vammaisen henkilön vastaavan kyselyyn. Vastausaikaa on 30.5.2018 asti.

Pyydäthän tarvittaessa apua kyselyn täyttämiseen. Kyselyn voi myös tulostaa Kynnys ry:n verkkosivulta (www.kynnys.fi) ja lähettää täytettynä ennen vastausajan päättymistä osoitteeseen: Kynnys ry Helsinki, Siltasaarenkatu 4, 5.krs, 00530 Helsinki.

Antamasi vastaukset ovat tärkeitä ja lisäävät osaltaan rinnakkaisraportin vaikuttavuutta.

Kyselyn on toteuttanut Vammaisfoorumi ry yhteistyössä Ihmisoikeuskeskuksen kanssa.

Kiitämme Sinua avustasi tässä vammaisten henkilöiden oikeuksien puolustamiseksi järjestetyn hankkeen toteuttamisessa.

Arvostamme vastauksiasi!

VAMMAISFOORUMI ry:n puolesta

Sari Laiho

Hallituksen puheenjohtaja

Pirkko Mahlamäki

Pääsihteeri

Liite 2 Kyselylomake

YK:ssa hyväksyttiin vammaisten henkilöiden ihmisoikeuksia koskeva yleissopimus jo kymmenen vuotta sitten. Sopimus tuli sitovaksi osaksi Suomen lainsäädäntöä kesäkuussa 2016. Suomen valtio antaa ensimmäisen raporttinsa YK:lle kesäkuussa 2018 toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt vammaissopimuksen mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi.

Valtakunnalliset vammaisjärjestöt laativat rinnakkaisraportin, jossa arvioidaan vammaisten henkilöiden omasta näkökulmasta, miten YK:n vammaissopimuksen voimaantulo on vaikuttanut heidän elämäänsä. Kysely kattaa vammaissopimuksen aihealueet.

Rinnakkaisraporttia varten tarvitsemme vammaisilta henkilöiltä itseltään tietoja ja kokemuksia vuodesta 2016 lähtien. Vastatessasi kysymyksiin mieti vastauksiasi oman vammasi ja toimintarajoitteesi kannalta. Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisina. Voit siis kirjoittaa hyvinkin henkilökohtaisista kokemuksistasi. Kirjoita tiiviisti, koska vastaustila on teknisistä syistä rajallinen. Kyselyn lopussa on vielä avoin tila, johon voit täydentää tai lisätä omia kokemuksiasi.

Toivomme mahdollisimman monen vammaisen henkilön vastaavan kyselyyn. Vastausaikaa on 30.5.2018 asti.

Pyydäthän tarvittaessa apua kyselyn täyttämiseen. Kyselyn voi myös tulostaa Kynnys ry:n verkkosivulta (www.kynnys.fi) ja lähettää täytettynä ennen vastausajan päättymistä osoitteeseen: Kynnys ry Helsinki, Siltasaarenkatu 4, 5.krs, 00530 Helsinki.

Antamasi vastaukset ovat tärkeitä ja lisäävät osaltaan rinnakkaisraportin vaikuttavuutta.

Kyselyn on toteuttanut Vammaisfoorumi ry yhteistyössä Ihmisoikeuskeskuksen kanssa.

Kiitämme Sinua avustasi tässä vammaisten henkilöiden oikeuksien puolustamiseksi järjestetyn hankkeen toteuttamisessa.

Arvostamme vastauksiasi!

VAMMAISFOORUMI ry:n puolesta

Sari Laiho
Hallituksen puheenjohtaja

Pirkko Mahlamäki
Pääsihteeri

Taustatietoja vastaajasta

* 1. Minkä ikäinen olet?

- ☐ Alle 16-vuotias
- ☐ 16-24-vuotias
- ☐ 25-34-vuotias
- ☐ 35-44-vuotias
- ☐ 45-54-vuotias
- ☐ 55-64-vuotias
- ☐ 65-74-vuotias
- ☐ Yli 75-vuotias

* 2. Mikä on sukupuolesi?

- ☐ Nainen
- ☐ Mies
- ☐ Muu

* 3. Mikä on äidinkielenäsi?

- ☐ Suomi
- ☐ Ruotsi
- ☐ Suomalainen viittomakieli
- ☐ Suomenruotsalainen viittomakieli
- ☐ Muu viittomakieli
- ☐ Saamenkielet
- ☐ Romanikieli
- ☐ Muu,

mikä?

* 4. Mikä on työelämästatuksesi?

- ☐ Palkkatyö
- ☐ Yrittäjä
- ☐ Kokoaikainen eläke
- ☐ Opiskelija
- ☐ Eläke ja palkkatyö
- ☐ Eläke ja opiskelu
- ☐ Perhevapaa
- ☐ Työtön
- ☐ Sairausloma
- ☐ Kuntoutusraha tai osakuntoutusraha
- ☐ Kuntoutustuki
- ☐ Muu,

mikä?

* 5. Miten asut?

- ☐ Yksin
- ☐ Yksin, avustajan avustamana
- ☐ Puolison ja/tai lasten kanssa
- ☐ Vanhempien tai isovanhempien kanssa
- ☐ Ryhmämuotoisesti
- ☐ Jonkun muun kanssa,

kenen?

* 6. Vammasi laatu? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ☐ Liikuntavamma
- ☐ Näkövamma
- ☐ Kuulovamma (ei viittomakielisyys)
- ☐ Kuurous (viittomakielisyys)
- ☐ Kehitysvamma
- ☐ Hahmottamisen, tarkkaavaisuuden ja keskittymisen vaikeudet
- ☐ Neuropsykiatrinen erityisvaikeus (mm. ADHD, autismi, Aspergerin oireyhtymä)
- ☐ Kielelliset erityisvaikeudet
- ☐ Puhevamma
- ☐ Pitkäaikainen mielenterveyden häiriö
- ☐ Muu,

mikä?

* 7. Mihin maakuntaan kotikuntasi kuuluu?

- ☐ Ahvenanmaa
- ☐ Etelä-Karjala
- ☐ Etelä-Pohjanmaa
- ☐ Etelä-Savo
- ☐ Kainuu
- ☐ Kanta-Häme
- ☐ Keski-Pohjanmaa
- ☐ Keski-Suomi
- ☐ Kymenlaakso
- ☐ Lappi
- ☐ Pirkanmaa
- ☐ Pohjanmaa
- ☐ Pohjois-Pohjanmaa
- ☐ Pohjois-Karjala
- ☐ Pohjois-Savo
- ☐ Päijät-Häme
- ☐ Satakunta ☐
- Uusimaa
- ☐ Varsinais-Suomi

* 8. Oletko halutessasi päässyt osallistumaan seuraaviin?

	Huonosti	Melko huonosti	Melko hyvin	Hyvin	En ole halunnut
Vaaleihin äänestäjänä tai ehdokkaana	☐	☐	☐	☐	☐
Politiikkaan ja julkisten asioiden hoitoon (esim. ☐ luottamustoimiin)	☐	☐	☐	☐	
Kansalaisjärjestöjen ja yhdistysten toimintaan	☐	☐	☐	☐	☐
Harrastus- ja vapaa-ajan toimintaan	☐	☐	☐	☐	☐
Kulttuurielämään	☐	☐	☐	☐	☐
Urheiluun	☐	☐	☐	☐	

☐ Kerro halutessasi tarkemmin, mihin ET OLE päässyt osallistumaan ja miksi?

* 9. Onko mielestäsi vammaisten henkilöiden ihmisarvon kunnioittaminen lisääntynyt viimeisten kahden vuoden aikana?

☐ Kyllä

☐ Ei

10. Miten vammaisten henkilöiden ihmisarvon kunnioituksen lisääntyminen on näkynyt omassa elämässäsi?

* 11. Onko mielestäsi vammaisten henkilöiden ihmisarvon kunnioittaminen vähentynyt viimeisen kahden vuoden aikana?

☐ Kyllä

☐ Ei

12. Miten vammaisten henkilöiden ihmisarvon kunnioituksen vähentyminen on näkynyt omassa elämässäsi?

* 13. Ovatko mielestäsi vammaisiin henkilöihin kohdistuvat ennakkoluulot vähentyneet viimeisten kahden vuoden aikana?

☐ Kyllä

☐ Ei

14. Miten vammaisiin henkilöihin kohdistuvien ennakoluulojen vähentyminen on näkynyt omassa elämässäsi?

* 15. Ovatko mielestäsi vammaisiin henkilöihin kohdistuvat ennakkoluulot lisääntyneet viimeisten kahden vuoden aikana?

☐ Kyllä

☐ Ei

16. Miten vammaisiin henkilöihin kohdistuvien ennakoluulojen lisääntyminen on näkynyt omassa elämässäsi?

* 17. Koetko, että sinua on kohdeltu vammasi takia epäasiallisesti joissakin alla mainituissa viimeisen kahden vuoden aikana? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ☐ Tuomioistuimet
- ☐ Poliisi
- ☐ Päätttäminen sitovasti omista asioista (esim. sopimukset, pankkiasiat, edunvalvonta)
- ☐ Tulli ja rajavartiolaitos (esim. matkustusasiakirjat)
- ☐ Kansalaisuuteen liittyvät asiat
- ☐ Avioliitto, avoliitto ja seurustelu
- ☐ Sukupuolielämään liittyvä tiedonsaanti
- ☐ Perhesuunnittelu
- ☐ Vanhemmuus
- ☐ Adoptio
- ☐ Lapsen huolto
- ☐ Kielelliset oikeudet (esim. äidinkielen käyttäminen viranomaisissa)
- ☐ Kohtuullisten mukautusten järjestäminen (kohtuulliset mukautukset ovat yksittäistapauksessa pyynnöstä toteutettuja toimenpiteitä yhdenvertaisten mahdollisuuksien varmistamiseksi).
- ☐ En ole kokenut epäasiallista kohtelua

Kerro halutessasi tarkemmin kokemastasi epäasiallisesta kohtelusta:

* 18. Kuinka usein olet viimeisen kahden vuoden aikana kohdannut esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä ongelmia seuraavissa?

	En lainkaan	Joskus	Melko usein	Jatkuvasti
Julkisissa tiloissa (virastot, kaupat, pankit, ravintolat, terveysasemat ym.)	☐	☐	☐	☐
Oppilaitoksissa	☐	☐	☐	☐
Työpaikalla	☐	☐	☐	☐
Joukkoliikenteessä	☐	☐	☐	☐
Katu- ja puistoalueilla	☐	☐	☐	☐
Opasteissa	☐	☐	☐	☐
Tulkkauksessa	☐	☐	☐	☐
Tiedotuksessa ja viestinnässä	☐	☐	☐	☐
Internetissä ja muussa tietoliikenteessä	☐	☐	☐	☐
Hätä- ja pelastuspalveluissa	☐	☐	☐	☐
Kotona	☐	☐	☐	☐
Ystävien ja sukulaisten luona	☐	☐	☐	☐

Kerro halutessasi tarkemmin, minkälaisia ongelmia olet kohdannut:

* 19. Tiedätkö, miten toimit yleisessä vaaratilanteessa? (Esim. vesi- ja sähkökatkokset, luonnonkatastrofit)

☐ Kyllä

☐ En

* 20. Oletko saanut itse valita asumisjärjestelysi? (Esim. missä ja kenen kanssa asut)

☐ Kyllä

☐ En

Jos vastasit EN, kerro halutessasi tarkemmin:

* 21. Tarvitsetko henkilökohtaista apua?

☐ Kyllä

☐ En

* 22. Saatko mielestäsi riittävästi henkilökohtaista apua?

☐ Kyllä

☐ En

Jos vastasit EN, kerro halutessasi tarkemmin

* 23. Saatko henkilökohtaista apua juuri sinulle sopivalla tavalla järjestettynä?

☐ Kyllä

☐ En

Jos vastasit EN, kerro halutessasi tarkemmin:

* 24. Tarvitsetko kuljetuspalvelua?

☐ Kyllä

☐ En

* 25. Saatto mielestäsi riittävästi kuljetuspalvelua?

☐ Kyllä

☐ En

Jos vastasit EN, kerro halutessasi lisää:

* 26. Saatto mielestäsi kuljetuspalvelua juuri sinulle sopivalla tavalla järjestettynä?

☐ Kyllä

☐ En

Jos vastasi EN, kerro halutessasi tarkemmin:

* 27. Tarvitsetko liikkumiseen apuvälineitä?

☐ Kyllä

☐ En

* 28. Onko sinulla juuri sinulle sopivat apuvälineet liikkumiseen?

☐ Kyllä

☐ Ei

Jos vastasit Ei, kerro halutessasi lisää:

* 29. Oletko saanut tarvitsemaasi liikkumistaidon ohjausta?

☐ Kyllä

☐ En

Jos vastasi EN, kerro halutessasi tarkemmin:

* 30. Tarvitsetko itsenäistä elämää varten muunlaisia tukipalveluita kuin henkilökohtaista apua ja kuljetuspalveluita? (Esimerkiksi fysioterapia, asunnon muutostöitä, sopeutumisvalmennusta tai tulkkipalveluita).

☐ Kyllä

☐ En

* 31. Saatto sellaiset tarvitsemasi muut tukipalvelut (esim. fysioterapia, asunnon muutostyöt, sopeutumisvalmennus ja tulkkipalvelut), että voit elää itsenäisesti kokematta itseäsi eristetyksi?

☐ Kyllä

☐ En

Jos vastasit EN, kerro halutessasi lisää:

* 32. Onko yksityisyyttäsi loukattu vammaisuutesi vuoksi (mm. kotirauha, kirje- ja viestintäsalaisuus, kunnia ja maine)

- ☐ Ei
- ☐ Kyllä

Jos vastasit KYLLÄ, kerro halutessasi tarkemmin:

* 33. Oletko kokenut epäasiallista kohtelua viimeisen kahden vuoden aikana terveydenhuollossa asioidessasi?

☐ En

☐ Kyllä

Jos vastasit KYLLÄ, kerro halutessasi lisää:

* 34. Tarvitsetko vammasi takia kuntoutusta?

☐ Kyllä

☐ En

35. Oletko saanut tarvitsemaasi kuntoutusta?

☐ Kyllä

☐ En

Jos vastasit EN, kerro halutessasi lisää:

* 36. Tarvitsetko vammasi takia muita kuin liikkumiseen tarkoitettuja apuvälineitä?

☐ Kyllä

☐ En

37. Oletko saanut tilanteeseesi sopivat tarvitsemasi apuvälineet?

☐ Kyllä

☐ En

Jos vastasit EN, kerro halutessasi lisää:

* 38. Onko sinun oikeuttasi elämään suoraan tai välillisesti kyseenalaistettu?

- ☐ Ei
- ☐ Kyllä

Jos vastasit KYLLÄ, kerro halutessasi lisää:

* 39. Oletko kokenut, että sinua on syrjitty viimeisen kahden vuoden aikana seuraavissa? (Huom. Valitse EI KOSKE MINUA -vaihtoehto, jos asia ei ole kohdallasi ollut ajankohtainen viimeisen kahden vuoden aikana.)

	Kyllä	Ei	Ei koske minua
Koulutukseen pääsyssä	☐	☐	☐
Koulutukseen liittyvissä mukautuksissa	☐	☐	☐
Koulutuksessa muuten	☐		☐
☐ Työelämään pääsyssä tai työnhaussa	☐	☐	☐
Työelämään liittyvissä mukautuksissa	☐	☐	☐
Työelämässä muuten	☐	☐	

☐ Kerro halutessasi lisää syrjintäkokemuksestasi (esim. miten syrjintä ilmeni? Millaista syrjintä oli):

* 40. Oletko kokenut köyhyyttä?

- ☐ Kyllä
- ☐ En

41. Ovatko seuraavat asiat vaarantuneet köyhyydestäsi johtuen? (Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon)

- ☐ Asuminen
- ☐ Terveellinen ruoka
- ☐ Vaatteet
- ☐ Perus- ja sosiaalipalvelujen saaminen
- ☐ Terveystenhoito
- ☐ Välttämättömät lääkkeet ja hoitotarvikkeet
- ☐ Liikkuminen kodin ulkopuolella
- ☐ Vapaa-ajanvietto
- ☐ Perhe- ja ystävyssuhteiden ylläpito
- ☐ Opiskelu tai koulutus
- ☐ Oikeuksien ajaminen (kantelut, valitukset yms.)
- ☐ Jokin muu

Mikä?

* 42. Oletko viimeisen kahden vuoden aikana kokenut seuraavia?

	En koskaan	Harvoin	Melko usein	Usein
Fyysistä väkivaltaa	☐	☐	☐	☐
Henkistä väkivaltaa	☐	☐	☐	☐
Seksuaalista väkivaltaa, hyväksikäyttöä tai ☐ kaltoinkohtelua	☐	☐		☐
Muuta hyväksikäyttöä ☐	☐	☐	☐	
☐			Laitonta vapaudenriistoa	☐
	☐	☐		
Turvattomuutta	☐	☐	☐	☐
Halventavaa tai vähättelevää kohtelua	☐	☐	☐	☐
Epäinhimillistä kohtelua	☐	☐	☐	
☐ Henkilökohtaisen koskemattomuuden	☐	☐		☐
☐ loukkausta				

43. Voit halutessasi kertoa tarkemmin kokemuksestasi. Ilmoititko tapahtuneesta (jos, niin kenelle)? Miten ilmoitukseesi suhtauduttiin ja mihin toimenpiteisiin ryhdyttiin?

* 44. Oletko kokenut syrjintää tiedonsaannissa ja/tai kommunikoinnissa viimeisen kahden vuoden aikana?

☐ Kyllä

☐ En

45. Millä elämän osa-alueella olet kokenut syrjintää kieleesi tai kommunikointiin liittyen viimeisen kahden vuoden aikana?

- ☐ Viranomaisasioissa (muu kuin sosiaali- ja terveyspalvelut)
- ☐ Sosiaalipalveluissa
- ☐ Terveyspalveluissa
- ☐ Koulussa tai opiskelussa
- ☐ Työelämässä
- ☐ Harrastus- tai vapaa-ajan toiminnassa
- ☐ Muualla

Missä?

46. Miten syrjintä on ilmennyt (esim. tulkkaus, asiointikieli yms.)?

* 47. Koetko tarvitsevasi kulttuuri- ja kieli-identiteettiisi liittyvää tukea?

☐ Kyllä

☐ En

* 48. Oletko saanut tarvitsemaasi kulttuuri- ja kieli-identiteettiisi liittyvää tukea?

- ☐ Paljon
- ☐ Melko paljon
- ☐ Melko vähän
- ☐ En ollenkaan

* 49. Koetko tarvitsevasi apua puhetta tukevien ja korvaavien kommunikointikeinojen käyttämiseen?

☐ Kyllä

☐ En

50. Oletko tarvittaessa saanut apua puhetta tukevien ja korvaavien kommunikointikeinojen käyttämiseen?

- ☐ Paljon
- ☐ Melko paljon
- ☐ Melko vähän
- ☐ En ollenkaan

51. Kerro halutessasi tarkemmin:

52. Kerro halutessasi omien kokemuksiesi perusteella vammaisten henkilöiden viimeaikaisesta tilanteesta Suomessa.

Olet nyt suorittanut kyselyn loppuun. Suuret kiitokset yhteistyöstäsi!

